

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Rembrandt: Ábrahám elküldi Hágárt és Izmáelt

2000. július

XI. évf. 7. sz.

Tartalom

Tanulmány

Kiss Géza: Jézus mint igehirdető.....	299
---------------------------------------	-----

Igehirdetés alapkőletételre

Bustya Dezső: Épülés és építés. 1Péter 2,1–8.....	302
---	-----

Vasárnapi prédikációk

Árus Csongor László: Háborúság az Úrért! Apostolok Cselekedetei 19,23.....	305
Farkas László: Próbátétel! 1Mózes 22,1–14.....	307
Hörömpő Gergely: Égi posta. Jelenések 14,6–13.....	309
Lakatos Péter: Az Atya hatalma és dicsősége. Jelenések 4,1–11.....	312
Orbán János: Zűrzavar és megoldás. Mikeás 7,1.4.7.....	315
Pásztori Jenő: Boldog ember. Zsoltárok 1,1–3.....	317
Vasady Béla: Győztesek és legyőzöttek. 1János 5,4–5.....	319
Vásárhelyi János: Testi és lelki fáradtság. János 4,10.....	320

A Genezáret partján

C. H. Spurgeon: Hitet kaptunk, hogy prédikáljunk.....	324
---	-----

Alkalmi prédikációk

Keresztelési prédikáció:

András Péter: A tanítvány. Máté 28,18–20.....	325
---	-----

Iffúsági bibliaóra:

Sándor Endre: Az Úrtól jön a szabadulás! Jónás 2,9–3,2.....	326
---	-----

Esketési prédikáció:

Orbán Attila: A legfontosabb hozomány: a szeretet. 1Korinthus 13,1.....	327
---	-----

Temetési prédikációk:

Varga Károly: Ideje van a megőrzésnek. Prédikátor 3,1a, 6b.....	329
Lengyel István: Igen szép ékes korona a vénség. Példabeszédek 16,31.....	330

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Tanulmány

Kiss Géza

Jézus mint igehirdető

Mint igehirdető... Nem különös ez a kérdés? Lehet Jézus neve mellé ilyen jelzőt írni? Lehet Jézus Krisztus nem csak az örökkévalóság királya, hanem a földi élet királya is. Nem csak középpontja az evangéliumnak, hanem három, némelyek szerint hét éven keresztül hirdetője is. Hányszor olvassuk az evangéliumokban: „És megnyitá ajakát.” „Tanítja vala őket...” „Elálmélkodának édes beszédein...” „Úgy beszélt, mint akinek *hatalma* vala...”

Fönnmaradtak-e ezek a beszédek? Legalább olyan alakban, hogy következtethessünk igehirdetése alapvonásaira? Lehetetlen volna itt most még csak futólag is érinteni a bibliai kritika idevágó területét. Bizonyos, hogy utólagos följegyzések az elhangzott beszédek külső alakját csak ritka esetben adják vissza pontosan. De nem is ez a fontos. *Az evangéliumok levegője egészen Jézusé.* Pl. a hegyi beszédet majdnem bizonyos, hogy Jézus nem egyfolytában mondta el. Kitagadhatná mégis, hogy Jézus lelkéből származott? Aztán a példázatok... Elfelejtheti-e a tékozló fiú példázatát, aki egyszer hallotta? A szőlőskert, a szőlővessző, a magvető, a könyörtelen szolga példázatát? Származhat-e másnak ajakáról a Máté ev. XXIII. részének hatalmasan ömlő képei? Íme, mennyi bizonyos nyoma Jézus igehirdetésének. S még azon túl is a sok-sok kis töredék, mint megannyi mozaikdarab, amiket csak szerető kezeknek kell összeválogatniuk, hogy előálljon az egységes kép. Én ezeket a kis mozaikdarabokat próbálom most összeállítani, előre kijelentve, hogy az összeállított kép egyáltalán nem teljes. Jézus Krisztus munkájának ez a területe is kimeríthetetlen bánya.

Mik hát az Ő igehirdetésének főbb jellemvonásai?

1. Máté evangéliuma szerint ez a felszólítás volt Jézus első fellépésének alaphangja: „Térjetek meg, mert elközelgetett a mennyeknek országa!” Én azt hiszem, hogy ez volt alaphangja általában az Ő igehirdetésének. Erőteljes hirdetése annak, hogy van valami gazdagabb, magasabb rendű, isteni élet, ami rendelkezésére áll attól a naptól fogva minden embernek. Hogy örökre eltéveszti, az Ő szavaival „elveszti életét az, aki mindenáron meg akarja tartani a maga életét”, ti. a maga számára, és nem bocsátja rendelkezésére, azaz nem „veszti” bele abba a magasabb rendű, gazdagabb, isteni életbe, amit Ő kínál föl neki. Hagyjátok el hát gyökeresen a régi embert, mert az új emberhez szükséges isteni erő és szeretet „elközelgetett”, rendelkezésére áll mindenkinek. Újuljatok meg Isten Szentlelkével a lelketek mélyéig! „Szükség tinéktek újonnan születetek”... „Az Isten országa tibennetek van.” *Íme, az egyéni újjászületés szükségének világokat egyedül átalakító gondolata mint Jézus Krisztus igehirdetésének alaphangja.*

2. Beszédtárgyai soha nem filozófiai vagy egyéb körből vett bizonyítandó *tételek*, hanem *maga az élet*. Lenyúlt mindig hallgatói lelkének mélyére, s kikereste ott – az örök – emberit. Úgy látszik például, hogy nagyon sokat magyarázta a boldogság gondolatát. A töredékes evangéliumi feljegyzésekből látjuk, hogy sohasem elvont gondolatrendszeret dobott az emberek elé, hanem vagy *bevégzett lelkiállapotokat* vagy bizonyos *jól ismert élettípusokat*, amik *szemléletesen* mutatták be a kifejezendő gondolatot vagy annak ellentétét, s a maguk kiáltó egyszerűségében adták a felkínált új élet *módszerét* is. „Boldogok az alázatosok.” Nem arra felel Jézus, hogy *mi a boldogság*, hanem arra, hogy *kik a boldogok?* Adja az *élettípust*, amiben benne van azonnal a boldogság *módszere* is.

Sohasem *képmutatásról* beszél, hanem mindig *képmutatókról*. Bemutatja ezt az élettípust, s nincs az az elvont gondolatrendszer, ami olyan megdöbbenő erővel írta a lelkünk falára, mint ez a reális vonásokkal megrajzolt életkép. Amikor a tőke-munka, az akkori pauperizmus örök nagy kérdéséhez nyúl, akkor sem adatokat halmoz, statisztikát állít össze, következtetéseket von le: hanem bemutat egy mindennapi életképet a gazdag és Lázár alakjában. Vetekedhet-e bármilyen ékesenszólás ennek az életképnek örökre klasszikus hatásával? S el tudjuk-e képzelni, mennyire megdöbbenő hatása lehetett a képnek hallgatóira, mikor elmondhatták: „Igaz – én is láttam ezt a gazdagot –, én is láttam ezt a Lázárt?” Szóval: *Jézus Krisztus a való életből veszi tárgyait, s a való étellel magyarázza. Azért élnek ma is ezek a magyarázatok.*

3. A következő jellemvonása Jézus igehirdetésének kettős. Ontja a képeket, olyan lángolóan festi az élet *emberfölötti* rendeltetését, és szinte áradnak azok a színek is, amikkel szemünk elé tárja az értük hozandó, csak *emberfölötti* erővel hordozható küzdelmeket és szenvedéseket. „Ti vagytok a földnek savai.” „Ti vagytok a világ világossága.” „A meggyújtott gyertya.” „A hegyen épült város.” És – „törvényszékre adnak majd titeket”. De – „boldogok vagytok, ha szidalmaznak. . .” stb. Miért ez az erőt meghaladó eszménykép *mint átlagszínvonal*, ilyen erőt meghaladó áldozatokkal? Egyetlen magyarázatát adja Jézus : *önmagát*. „Bízzatok – én vagyok – ne féljetek!” „Ímé, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” „Az én vérem kiontatik...” „Én vagyok az út...” S valóban Neki elhisszük, hogy *az isteni világprogram felé csak világot átfogó eszmények és világot átfogó szenvedések vezetnek*, egyenesen az ő keresztfáján keresztül.

4. Feltűnő vonása Jézus igehirdetésének az is, hogy *kikereste hallgatói lelkében azokat a már meglévő gondolatokat, amikhez fűzheti és amiken részben fölépítheti a maga gondolatait*. „Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltssem.” „Megmondattott a régieknek”, s a hallgatóság érdeklődve néz föl: „Valóban megmondattott. Valóban én is tudok róla.” A ma hangoztatott nagy-nagy pedagógiai elv, amit Jézus igehirdetésében már 2000 évvel ezelőtt megtalálunk. Ha kisgyermekeknek hirdetem az evangéliumot, csak a kisgyermek szemléletvilágát felhasználva, abba belehelyezkedve vezethetem óvatosan egy-egy lépéssel tovább. Jézus Krisztus a kétezer évvel ezelőtti zsidó hallgatóság előtt nem hagyhatta figyelmen kívül a lelkük szerves részét képező *törvényt és prófétákat*.

5. Ugyanez a nagy pedagógiai elv vezette Jézust gondolatai külső felépítésében is. Elvont fogalmak helyett *szemléltetett*, s képeit mindig a hallgatóság által már látott világból merítette. Tehát olyan képeket rajzolt, amikre azt mondta hallgatósága: „Én is láttam, én is csináltam”, s a következő pillanatban örökre odairódik lelkére annak a képnek *gondolata* is. Szinte észrevétlenül és kitörölhetetlenül, *már ismert kép* alakjában csúszik be lelkébe az *új gondolat*. Csak néhány területet említek föl, ahonnan vette képeit Jézus Krisztus: a) A mindenki által ismert *testi organizmus* világából. „Ha a te szemed, ha a te füled, ha a te karod megbotránkoztat téged...” b) *A házi élet* világából. Pl. gyertya, amit meggyújtanak, kovász, amit lisztbe rejt a gazdasszony, mérték, amivel mérnek, tömlő, ami szétszakad, ruha, amit foltoznak stb. c) *Az emberi foglalkozások* világából. A halásznak emberhalászatot ígér. A Genezáret parti lakóknak a gyalommal való munkát hozza föl. Ki ne ismerte volna hallgatói közül a piros búzamagot hintő gazdát, a gazos vetést, a szérút, a csűrbe takarást? A favágót, amint a gyümölcsstelen fának veti fejszóját? A kereskedőt, aki gyöngyös kosarat hurcol magával?... d) *A társas élet* világából. Milyen kedves és a figyelmet mennyire lekötő lehetett pl. a vőlegényt váró tíz szűz életképe, ami egy akkori és mindenki által ismert népszokásból vette eredetét? Vagy a lakodalmi hívogató – a magyar vőfély?... e) *A természetből*. Ki ne ismerte volna ott és akkor a fügefát, ami nem terem? A liliumot? A csiripelő, szürke kis verebet, amit

elfogtak és a piacon árultak? A vihart és árvizet? A bojtortjánt? A keskeny utat, ami a júdeai hegyekben vezetett, s a széles, jeruzsálemi nagy kaput, ami már messziről integet? Jézus Krisztus kifejezéseiben is a már meglevőre épített. Nem szórt üres szölamokat alpesi holdszívárványról, sem kínai népszokásra nem hivatkozhatott *az elérendő cél kára nélkül*.

6. Külön, de nagyon röviden kell szólnom Jézus Krisztus örökre klasszikus *paraboláiról*. Miben különbözik a parabola a képtől? Abban, hogy nem egyszerű szemléltető ábra, hanem a magva mindig valami történet vagy legalább folyamat, s így önmagában is befejezett egész. A lélek világában végbemenő ellenképével sokszor csak egyetlen szóutalás kapcsolja össze. Több magyarázat nem szükséges. A parabola önmagát magyarázza azután. Miért olyan rendkívül értékes Jézus Krisztusnak ez a módszere? Három okból. Az első, hogy *szemléltet*, tehát a lélekben sokkal erősebben rögzíti és világosabbá teszi a gondolatot, mint az egyszerű magyarázat módszere. A másik, hogy csak futólag érintett vagy egészen elhallgatott gondolatánál fogva, mint valami komoly rejtvény, *érdekessé* válik és *gondolkodásra készítet*. Szellemi téren elért értékeink közül azok a legdrágábbak, amikhez fáradságos munka árán jutottunk. A harmadik pedig, hogy – miután csak utal a mögötte levő gondolatra – minden korszak és minden nép, sőt minden egyén nyelvére lefordítható. Pl. a gazdag és Lázár példázatának Zsidóországban 2000 évvel ezelőtt talán a bimboszegélyes farizeus s kifosztott özvegy felelt meg. Európában a középkorban talán a hatalmas várúr s a jószágul tartott, kizsarolt jobbágy. Ma bizonyára gazdag vonatkozásai volnának a tőke és munka harcai körül. De mások a vonatkozásai *az én* egyéni bűneimre, mások a *te* egyéni bűneidre és mások a *harmadik egyén* bűneire is. És így tovább. Csak a keret változik, de a példázat örök gondolata mindvégig ugyanazzal a megrázó erővel kiált. S ezekről a lélekbe szinte beleragadó parabolákról lehetünk a legbiztosabbak, hogy valóban Jézus Krisztus lelkéből és *ebben az alakban fakadtak*.

7. Még egy módszere volt Jézus Krisztusnak, amivel ugyancsak gondolkodásra készítetés volt a célja, s amit én az *ellentétek módszerének* neveznék. Gondolok Jézus Krisztusnak azokra a kijelentéseire, amik látszólag ellentmondanak a valóságnak, mélyebb fölgondolás vagy az életbe átvitel után azonban mély igazságot és realitást fedezünk föl bennük. Ilyen pl.: „Aki elveszti az ő életét, megtartja azt.” „Boldogok, akik sírnak.” „Boldogok az alázatosok.” És így tovább. Ismét rendkívül értékes és pedagógikus módszere a gondolatrögzítésnek. Mélységes pszichológiára s az ismert lélek hangszerének művészién nagyszerű megszólaltatására vall.

8. Még csak egy vonására utalok Jézus igehirdetésének. Ez már gondolatait és kifejezéseit egyaránt átlengi. Kortársainak ebben a följegyzésében van benne: „Úgy tanítja vala őket, mint akinek *hatalma* van.” Aki elé várakozással nézhetek. Aki zálog volt a hirdetett szavak mellett. S akinek hite volt abban, amit hirdetett. Feltétlenül érezte szavai valóságát, s meg nem értésen és keresztfán keresztül is hitt képviselt ügye diadalában. Valami győzelmes optimizmus s az optimizmus nyomán valami szárnyaló, letörhetetlen, isteni erő lengi át szavait. Micsoda hit és micsoda hatalom pl. ezekben a szavakban: „Halálra adnak majd titeket, de bizzatok! Én meggyőztem a világot.” Az evangélium följegyzése szerint ezek után a szavak után másod- vagy harmadnapra már halott volt. Hát nem kellett leráznia ennek a győzelmes, ennek a letörhetetlen erőnek a halál bilincseit? S lehet hatalmasabb és diadalmasabb szónoki vonás, mint ez a holtakat is életre keltő, porban is életet látó optimizmus? S lehet egyáltalán eredményes szónoklatról beszélni enélkül?

Egyetlen titka volt: az Atyának való határtalan átadás.

(1916)

Újból megjelent *A lélek harangja* című tanulmánygyűjteményben (Bp. 1984.)

Igehirdetés alapkőletételre

Bustya Dezső

Kolozsvár

Épülés és építés

Alapige: 1Péter 2,1–8

Bibliavásolás: 1Korinthus 3,9–17

Mai istentiszteletünk rendkívüliségét az képezi, hogy ennek keretében alapkőletételre kerül sor. A gyülekezet valamit építeni akar: szeretetházat idős testvérek részére. A Biblia tanítása szerint mi magunkban nem építhetnénk, ha Isten nem építene. Ha az Úr nem építi a házat, hiába munkálkodnak az építők, tanítja az egyik zsoltár. Közben azt is tapasztaljuk, hogy amíg építünk, magunk is épülünk. Ugyanakkor az is igaz, hogy ott „sikerés” az építés, ahol maga Isten építi az építőket. Mindez nem szójáték, hanem való igazság, amit néhány példán keresztül szeretnék érzékeltetni.

Beszélünk például az Újszövetségben Saul megtéréséről. Pedig helyesebben arról kellene beszélnünk, hogy Sault megtérítette, új életre és új utakra vezette Isten. Vagy szólunk arról, hogy megragadom Isten kijelentését, a Szentírás igéjét; holott Isten ragadott meg engem az ige által. Megtartom a hitemet, valljuk többen is öntudatosan. Holott azt kellene mondanunk, hogy a hit tart meg bennünket. Nem tudom, érzitek-e, hogy ezekben a megállapításokban a hangsúly az emberi cselekvésről az isteni cselekvésre tevődik át. Így van ez jól; nem én, nem mi, nem az ember a döntő tényező, hanem Isten. Máris elmondhatom, hogy ez a szép kezdeményezés nem töletek indult ki, nem emberi akarás. Isten fordította oda figyelmeteket az idősebb testvérek felé és Ő készlet titeket arra, hogy otthont építsetek az öregeknek. Nos, erről az építésről, meg ami ezt megelőzte, szeretnék ebben az igehirdetésben három dolgot elmondani: Először valamit arról, hogy hogyan *épít Isten*? Másodszor arról szólnék, hogy hogyan *épülünk mi*; hogy harmadszor azt is elmondhassam: *hogyan építünk* – Isten kegyelméből és akarata szerint – *mi*.

I.

Valamikor a legfontosabb építőanyag a *kő* volt. Ahogy azt a folyómedrekben találták, vagy a hegyekből kitermelték, *nem volt alkalmas* az építésre. Formálni kellett; fagyni, meg tisztogatni. A felső réteget gondosan le kellett csiszolni. Ma többnyire téglából, vasbetonból építünk. Megváltozott az építés technikája is. Egy valami változatlan: hogy ti. az anyagot formálni, alakítani kell. Nem nagyon akad olyan építőanyag, amit változatlanul föl lehetne használni.

Lényegében Isten is ezt teszi. Van neki egy hatalmas munkatelepe; az a célja, hogy az építésben megjelenítse a maga *királyságát*. Építi az Ő Anyaszentegyházat, mégpedig *élő kövekből*. Csakhogy maguktól ezek a kövek sem alkalmas építőanyagok. Ezért minden követ Szentlelke és igéje által formál ki, örök tervei szerint. Ennek az útját olvastuk szent leckénk bevezetésében: „*Levetvén azért minden gonoszsgot, minden álnokságot, képmutatást, irigykedést, és minden rágalmazást...*” (1. v.) Azt bizony el kell ismernünk, hogy van bennünk gonoszsg. Nem csak jóság, ahogy szeretnénk, hanem rosszsg is. Gyermekainknak talán még csak tudunk jó ajándékokat adni; de mások, az idegenek iránt legjobb esetben is közömbösek vagyunk. Vagy éppen rosszindulatúak. Meg kell változnunk! Le kell vetni a *gonoszsgot*, mint reánk nem illő ruhát. Ennél súlyosabb az

álnokság. Azt jelenti, hogy embertársamnak a szemébe mosolygok, s közben gonosz ter-
vet szövögetek ellene. Mosolyogva is lehet gyilkolni, megtanít rá a modern diplomácia.
A *képmutatás* az álnoksággal rokon fogalom. Arra mutat, hogy megátsszuk magunkat:
adjuk a jóakarót, holott rosszakarat lakik a szívünkben. Csak mutatom, hogy felebarátja
vagyok a másik embernek, valójában nem vagyok az. *Irigység és rágalmazás:* minden
napon megkísértnek bennünket. Ha valakiről véleményt nyilvánítunk, többnyire szűrés
nélkül tovább adjuk mindazt a rosszat, amit felőle hallottunk. S eközben szeretnénk az
illető lakásában lakni, a fizetését élvezni, részesedni mindabból a jóból, amit *irigyelünk*.
Pedig az illetőnek bizonyára van terhe is, meg nyomorúsága; nos, azt nem kívánjuk.
Talán ismeritek azt a bölcs indián mondást, hogy senki felől ne ítélj, amíg két hétig nem
jártál a mokaszinjában. A másik sorsában csak a kívánatosot látjuk, azért irigykedünk, ha
látnánk a keresztet is, amit hordoznia kell, azt nem irigyelnénk el tőle. Mindenestől nem
kívánjuk átvenni a sorsát, csak a jót, a kívánatosat belőle. De Testvérek, amíg bennünk
gonoszság, álnokság, irigység és képmutatás van: alkalmatlanok vagyunk; belőlünk nem
építhet semmi jót, semmi maradandót Isten. Meg kell ezektől tisztulnunk.

Csakhogya erre a megtisztulásra is képtelenek vagyunk. Magunktól nem megy. Felénk
is hangzik a fölszólítás: „Szükség néktek újonnan születetek!” Ezt mondja Isten a mai
igében is: „*Mint most született csecsemők a tiszta, hamisítatlan tej után vágyakoztatok,
hogy azon növekedjete*” (2. v.) Egy elrontott, elfaragott kővel nincs mit kezdeni. Se egy
elrontott étellel. De Isten kegyelméből újjá lehet születni. A vén is lehet lelkiileg újszü-
lött. Egyszer csak rádöbbenünk arra, hogy amivel eddig táplálkoztunk, az nem éltetett.
Inkább a halált munkálta bennünk. Akkor Isten a kezébe vesz, Lelket ajándékoz és új
teremtéssé tesz. Ez nem valami magától értetődő dolog; hiszen Fiát adta érettünk halál-
ra, hogy nekünk életünk lehessen. Ezt az új életet aztán hozzánk illő eledellel, itallal,
igéjével élteti. Aki ennek a jó ízére rákap, többé nem nélkülözheti azt: „*Mivelhogy izlel-
tettek, hogy jóságos az Úr* (3. v.) A méhecske messziről megtalálja a nektárt, mert a jó
illata érződik. Ha egyszer izlelte, többé el nem felejtí, s mindig újra keresi. Hát így va-
gyunk mi is. A mi Urunk építi a mi belső emberünket: újjászüli, akarata szerint formál,
aztán az új életben táplál, hogy erősödjünk, éppen, mint egy újszülött. Épít bennünket
Isten. Hiszem, hogy ezt teszi ebben az órában is. Ha ezt nem hinnénk, hiábavaló lenne
az egybegyülekezésünk.

II.

Isten tehát Lelke által újjászüli, keze által épít és táplál minket, hogy *épüljünk* ma-
gunk is. Ez a második mai igei üzenet. Egy-egy prédikáció után szokott elhangzani: ez
igazán szép, építő beszéd volt. Nos, ne gondoljátok, hogy ez az igehirdető teljesítménye!
Isten az igehirdetőt és az igehallgatókat egyaránt megajándékozza az épüléssel. A kö-
vetkező versek éppen erről az épülésről szólnak:

„*Akihez járulván, mint élő, az emberektől ugyan megvetett, de Istennél választott,
becses kőhöz, Ti magatok is, mint élő kövek épüljete fel lelki házzá, szent papsággá,
hogy lelki áldozatokkal áldoztatok, amelyek kedvesek Istennek a Jézus Krisztus által*”
(4–5. v.) Vagyis, mielőtt felépül például egy templom, fel kell épülnie a gyülekezetnek.
Első a lelki ház; ennek kell előbb elkészülnie. Isten nekem is részt adott ebből. Amikor
Marosvásárhelyen szolgálatba állított, nem volt a gyülekezetnek otthona. Tulajdonkép-
pen gyülekezet is csupán papíron volt: kijelölték, hogy ezek meg ezek az utcák az enyé-
mek. El kellett indulni a tömbházak rengetegében lakrészről lakrészre, föltérképezni a
hívókat. Az építés épüléssel kezdődik. Oda kell járulni Krisztushoz, Tőle meg el kell
jutni az atyafiakhoz, azokat meg hívogatni Krisztushoz. El kell mondani a lélekben távol
lévőknek, hogy ebben a mozgó-változó világban egyetlenegy szilárd pont van, egy Kő-

szikla. Egy maradandó fundamentum. Rá kell épülnie az életünknek. Minden építésnél ez az első: építsd életed Krisztusra.

Az emberek, igaz, sokáig megvetik ezt az egyetlen fundamentumot. Isten ezt egy ideig megengedi. Ezt tették a mi tájainkon is ötven éven át. Azt mondták: erre nem lehet építeni. Nem keresztyénség kell, hanem humanizmus. Nem vallás, hanem ideológia. Nem Isten igéje, hanem ötéves terv, a gazdaság átalakítása, a magántulajdon megszüntetése, szövetkezetesítés. Emberre, eszmére, emberi elgondolásokra építettek, míg az igazi alapkövet félredobták. Látjuk, mi lett az eredmény!

Krisztus Urunk a Hegyi Beszéd végén beszél arról, aki a homokra, meg arról a másíkról, aki a kősziklára épített. Az idő minden építményt megpróbál, s csak az áll meg, ami/aki szilárd alapra épített. Ma is ez történik. Mi átéltük. Ami homokra épült, egyik napról a másikra összeomlott. A Krisztusra épült élet, imádság, hit, reménység, szeretet megmaradt. A hit megtartott, hogy most már mi is megtartsuk hitünket. Az ige megragadott, hogy most már mi is megragadjuk a testté lett Igét és beleépüljön az életünk az egyetlen fundamentumba!

Azért kell lelki házzá, szent papsággá épülnünk, hogy *lelki áldozatokkal áldozunk*. Mit jelent ez? Mi is az a lelki áldozat? Úgy gondoljuk, hogy nyilván: az imádság, az ének, az igehallgatás. Hát persze, ez a kezdet. Aztán jön a *szeretetszolgálat, a diakónia*. Előbb a persely, aztán a tizednek, vagy valamennyinek a visszaadása az ajándékozó Úrnak. Lelki áldozat egy Gyülekezeti Központ létesítése, templomépítés, vagy éppen egy *szeretetház létrehozása*. De csak miután mi magunk élő templomná épültünk az egyetlen *becses kővön*, a Krisztuson!

III.

Ez után kell jönnie a következtetésnek: *hogyan építünk mi?* Azt már tisztáztuk, hogy életünket, jövőnket, Egyházunkat, azaz mindent Krisztusra kell építeni. Nemkülönben egy szeretetházat is. Ma elhelyezünk egy alapkövet; ez nyilván csupán szimbólum. Hiszen egy kicsi alapkő magában nem bírná el egy nagy épület súlyát. De Krisztus kibírja. Az a hit, amelyet Ő gerjeszt és erősít, kibírja. Az a szeretet, amelynek Ő a táplálója, kibírja.

Egy építés mindig próbára teszi az építő egyént, vagy a közösséget. Ilyenkor sok kérdés elhangzik; ilyenek: Minek? Miért éppen mi? Miért mi gondoskodjunk az öregekről? Tegye azt az állam, az ő kötelessége! Működésbe lép a hárítás ösztöne: végezze valaki más, ne mi. (A pap meg a lévita elkerülte a jerikói út áldozatát. A samaritánus is mondhatta volna magában: akkor meg miért éppen én segítek?)

Testvérek, én veletek együtt hiszem, hogy Jézus Krisztus az alap. Ráépült az életek, beleépültetek a Krisztus földi testébe, az Anyaszentegyházba. Krisztusban vagytok, tehát nem tehetek másként. Mit mond az ige? „*Tisztesség azért néktek, akik hisztek...*” (7–8. v.)

Kolozsvár-tóvidéki szent gyülekezet, az a tisztesség ért benneteket, hogy *építhettek*. Külföldi hittestvérek, az a tisztesség ért benneteket, hogy ebben az ÚR akarata szerinti építómunkában, szeretetszolgálatban *segíthettek*. Ne legyen *engedetlen* közületek senki! *Ne ütközzetek meg az igében!* Ha Isten kezdette el bennetek a jót, életek megépülését, megújulását – meg fogtok épülni. Megtisztultok az önzésből, a csüggedésből, reménytelenségből éppen úgy, mint a gonoszságból, irigységből, álnokságból és képmutatásból. Beleépültök az élő templomba, élő kövekként, és általatok Isten tovább építi a maga királyi uralmát a földön.

Isten segítsen benneteket ebben az épülésben és építésben! Ámen.

(Elhangzott a kolozsvár-tóvidéki református egyházközség Öregotthonának alapkövetételekor, 2000. május 21-én)

Vasárnapi prédikációk

Árus Csongor László

Karácsonykő

Háborúság az Úrért!

Alapige: Apostolok Cselekedetei 19,23

Bibliaviasítás: Zsoltárok 25,1–18

Kedves Testvéreim! Az előző versek az Ige győzelméről adnak hírt. Elmondják, hogy Efézusban sokan megismerték Krisztus igaz követését, növekedett az Ige hatalma, elszakadtak varázslásaiktól és más bűneiktől. Amikor pedig ezek az áldott események bekövetkeztek, akkor itt is megjelent a fokozott ellenállás. Törvényszerű következményként hatalmas háborúság támadt ott is az Úr útja miatt.

Ez a háborúság és ellenállás, ami az Úr útján járóknak az üldözésével, háborgatásával jár, ősidők óta elkerülhetetlen. Ahol ismeretessé lesz az Úr útja, ahol az emberek elindulnak és hűséggel járnak ezen az úton, ott mindig megjelenik azoknak az ellenállása, akik nem ezen az úton járnak. Így volt Egyiptomban is. Amikor Isten a maga rab-szolga népét új útra akarta indítani, amikor a szabadság és a haza felé mutatott számukra utat, akkor a fáraó szolgálóival együtt ellenállott. Nagy háborúság támadt Egyiptomban. Nehezebb lett a munka, nagyobb a norma, halálra ítélték a fiúgyermeket, s más egyéb háborgatással akarták Izráel kedvét elvenni attól, hogy az Úr útján elinduljon. De minél nagyobb volt az elnyomás, annál nagyobb lett a szívükben a vágyakozás, s törekedtek arra, hogy elinduljanak az Úr útján, hazafelé.

Az Úr útja miatt nagy háborúság volt Illés idejében is. Aháb király és pogány felesége, Jézabel nem csekély zaklatással üldözte az Úr híveit. A prófétákat megölették, az ország népét bálványozásba vitték. Illés egyedül maradt életben a próféták közül, s akik, a nép közül az Úr útján jártak, csak titkon, rejtve járták ezt az utat. A nagy háborúság azzal ért véget, hogy Isten a Kármel-hegyen megítélte a gonosz úton járókat és bebizonyította: csak az Úr útja jó, az örökkévaló. Jeremiás korában is sok háborúság volt az Úr útja miatt. Gonosz utakra, tekervényes ösvényekre tévedt kortársait hiába hívogatta a próféta a jó útra. Csak megvetés, verés és börtön lett osztályrésze. S mivel Izráel nem hallgatott az intó szóra – Isten elindította őket egy más útra, arra, amely a babiloni fogságba vezetett. Sok háborúság volt az Úr útja miatt Jézus idejében is. A farizeusok, írástudók és főemberek keményen ellenálltak és nem akartak azon az úton járni, amit Jézus tanított. Sőt úgy gondolták, hogyha Jézust elnémítják, megölik, akkor többet nem lesz baj ezzel az úttal. Tévedtek! A golgotai kereszt csak megszilárdította ezt az utat. Hatalmas útjelzővé lett, amely az Úr útját hirdeti, mutatja, s az Örökkévalóság felé irányít.

Nem csekély üldöztetést szenvedtek az őskeresztyének az Úr útja miatt. A pogány Római Birodalom tűzzel-vassal próbálta kiirtani ennek az útnak a híveit. De nem sikerült! A háborúságot támasztók veszítettek. A pusztulásra ítélték megmaradtak és folytatták az utat – hazafelé. A reformáció korában is sok háborúság volt Krisztus útja miatt. Hívó őseink sok nyomorúságot, börtönt, kínzást, gályarabságot, halált szenvedtek azért, mert emberi utak helyett a Jézus útján akartak járni. Erről az útról nem tértek le – kitarítottak.

Ha ezeket az eseményeket figyelembe vesszük, akkor nem lepődünk meg azon, hogy Efézusban is nem csekély háborúság támadt az Úr útjért. Ha emlékezünk Jézus szavai-

ra, akkor kiderül, csupán az történt itt is, amit ő előre megmondott. Jézus azt mondta tanítványainak: ha engem üldöznek, titeket is üldözni fognak. Az Apostolok Cselekedetei könyvének olvasása rendjén sokszor láthatjuk, hogy az emberek megindulnak az Úr útján, ellenük azonnal megindul a szervezkedés. Rendszerint nagy háborúság támad. A más úton járók összefognak az Úr útján járók ellen. Így történt Efézusban is, amint a következő versek elbeszélik, de a nagy háborúság itt sem ért célt, nem tudták elpusztítani az Úr útját. A lázadók elvesztek, a jó út megmaradt. Ma is járhatunk rajta!

Jézus tanítása szerint két út áll az emberek előtt. Az egyik út keskeny, a kapuja szoros, ez az életre vezet. Kevesen vannak, akik megtalálják ezt az utat. A másik út széles, a kapuja tágas és a veszedelemre visz. Ezen az úton sokan járnak. A tömeg pedig rendszerint szembefordul azokkal, akik ellenkeznek vele. A sokaság mindig a maga akaratát akarja érvényesíteni, rákényszeríteni mindenkire. Efézusban is kevesebben voltak az Úr útján járók, mint a széles út hívei. Amikor Demeter lázítani kezdett Jézus hívei ellen – a sokaság harci kedve azonnal fellángolt. Nem csekély háborúság támadt az Úr útja miatt.

Ezek a háborúságok jönnek és eltűnnek, de az Úr útja marad. A háborúságok rendre mind megszűnnek, és ezek ellenére is érdemes ezt az utat járni. A keresztyénség kétezer éves történelmében sokszor volt ilyen nagy háborúság az Úrnak útjáért, de ezekben nem semmisült meg az Úrnak útja, inkább megerősödött. Gondoljatok a kommunizmus sötét éveire. Lelkészeket, hithű gondnokokat, presbitereket, egyháztagokat ítéltek el, aláztak meg, végeztek ki a keskeny úton való járásért, egyházuk iránti hűségükért. De a háborúságot támastók, az üldözők rendre elnémultak, megszégyenültek vagy éppen elpusztultak. Akik ma köztünk élnek s talán egyházunkba épülve, vagy éppen kívülről próbálnak bomlasztani, rombolni, háborúságot támasztani – sorra elvesznek, de az Úr útja megmarad.

Ezt az utat járták évezredekkel ezelőtt is Isten emberei. Ezen járt Ábrahám, Jákób, József, Mózes, Józsué, a bírák, a szent királyok, a próféták, az apostolok serege. Velük együtt járták ezt az utat ezrek és milliók, akiknek nevét mi nem ismerjük, de nevük fel van írva az Élet könyvébe. Az egyháztörténelemből ismert Krisztust követő emberek is ezt az utat járták a Jézusban hívők seregével együtt. Ma is sokan járnak ezt az utat. Sokan ismerik fel, hogy a keskeny út életre vezet. Ezen az úton Jézus jár elől, Ő védelmez, és Ő vezet a biztos cél felé.

Ez az Ige most kitartásra biztat. Azzal vigasztal, hogy háborúságok támadnak ugyan, de azoktól nem szabad megrémülnünk. Keresztyéni életünk velejárója ez. Soha nem azt kell nézzük, hogy milyen nagy a háborgatás, hanem, hogy minden veszedelemnél nagyobb az Isten, aki soha nem hagyja el a benne bízókat. A zaklatások, csúfolódások között nem szabad elcsüggednünk. Ahogyan szép dicséretünkben énekeltük: „Ha a világ mind ördög volna és elnyomni minket akarna, minket semmi meg nem rendíthet, míg Krisztusba vetjük hitünket.” (178. ének) A vészterhes idők rendre elmúlnak. Kiderül az ég, hogy újra áldott fényel és melegítő sugárzással ragyogjon reánk Isten megtartó és hazavezető kegyelmének sugara.

Az Úr útja időtállóbb, tartósabb, mint a vele szemben támasztott háborúságok és veszedelmek. Az Úr útja megáll, mert annak a Jézus Krisztusnak az útja, aki tegnap és ma és örökké ugyanaz. Ámen.

Próbatétel!

Alapige: 1Mózes 22,1–14
Bibliavlasás: Zsidók 11,1–19

Nem ismeretlen előttünk ez a szó. Naponként találkozunk vele. Részbe az életünknek. Sőt azt is mondhatnánk, hogy az egész életünk egy próbatétel. Ezért közel áll hozzánk ennek a történetnek a mondanivalója. Sajnos, a mai rohanó világban egyre kevesebb az az ember, aki teremtő Istenét úgy szereti, mint történetünk hőse, Ábrahám. A modern ember maga akar mindenben dönteni és rendelkezni a számára megszabott idővel, sőt azt képzeli, hogy ő ennek az ura. Istent jól kiszámított életébe csak ritkán engedi szóhoz jutni. Pedig Isten nem akar mást az embertől, csak azt, ami az ő boldogságát, örömet, biztonságát szavatolná. Kicsoda ez az Isten, aki a modern emberrel is törődik? Kibontakozik a felolvasott ígénkből. Hallgassuk figyelemmel.

I.

Isten kiválaszt egy embert, név szerint Ábrámot, akit kihív az ő népe közül és egy idegen, számára ismeretlen földre küldi el, amelyet ígélet szerint örökségül neki és az ő leszármazottainak ad. Ábrám ekkor 75 esztendő, de nincs gyermeke. Isten Ábrám nevet megváltoztatja Ábrahámmá, mivel népeknek lesz az Atyja. Felesége, Sára ugyanebben a kegyben részesül, de még az ígélet nem lett valósággá. Éveknek hosszú sora telik el, de mégsem váltja valóra Isten az ő ígéletét. Mikor 24 év elteltével Isten újból fiat ígér Ábrahámnak Sárától, mindketten nevettek magukban. Egy 99 éves embernek és egy 90 éves asszonynak emberileg lehetetlennek látszik az, hogy gyerekük szülessen. Hosszú évek várákozása alatt Sára és Ábrahám türelmetlenné válik. Cselekvésre szánják el magukat: Istent megelőzve gyereket akarnak, ezért Sára a szolgálónőjét adja feleségül Ábrahámnak, csak hogy gyermek szülessen. Így születik meg Ismael. De nem ő az Istentől megígért gyerek. Ezért nem ő az, aki Isten Ábrahámnak tett ígéréte várományosa. Emberi nyomorúság az, amikor az ember nem várja be Isten cselekvésének az idejét. Ennek az apai és anyai engedetlenségnek, türelmetlenségnek a gyümölcseként jelenik meg Ábrahám két fia között az ellenségeskedés gyümölcse. Figyelmeztetés ez számunkra, hogy cselekedeteink óráját igazítsuk Isten cselekvésének az órájához.

Hosszú várákozás után Isten beváltotta ígéletét. Ábrahámnak és Sárának öregségére gyermeke született. Mivel nevettek Isten ígéletén, a gyermek az Izsák nevet kapja, ami azt jelenti, hogy nevetés. Ami emberek előtt lehetetlen, Istennél lehetséges. Isten mindig beváltja ígéréteit. Mi vajon beváltjuk-e az Istennek tett ígéréteinket?

II.

Ábrahám öröme leírhatatlan. Végre gyermeke született Sárától. Ezt az örömet semmi meg nem zavarhatja. Végre mindent, amivel Isten megáldotta őt, értéket kap, mert van örököse. Izmaelt elüldözi, hogy mindennek, amije csak van, Izsák legyen az örököse. Az Ábrahám örömet Isten kérése megszakítja.

„Vedd a te fiadat, ama te egyetlenegvedet, akit szeretsz, Izsákot, és menj el Mórijának földére, és áldozd meg ott égő áldozatul a hegyek közül egyen, amelyet mutatok néked.” (1Móz 22,2).

Lehetséges ez: az egyik gyermekét elüldözte, ezt pedig maga Isten most magának kéri? Vajon mi játszódik le Ábrahám szívében? Istenért mindenre kész, de arra ő sem számít, hogy szeretett fiát Isten visszakéri. Kegyetlen kérésnek tűnik, de Isten nem kegyetlen. Ő visszakövetelheti mindazt, amit ajándékba adott, még a legkedvesebbet is! Csodálatra méltó, ahogyan Ábrahám nem keres kiutat, nem alkudozik, nem perel Istennel. Némán, de habozás nélkül elindul eleget tenni Isten kérésének. Szinte érthetetlen számkra ez a némaság, amint mindent elkészít az útra, és két szolga kíséretében elindul az Isten által kijelölt helyre. Ezt olvasva, valami tiltakozik lelkünk mélyén, Ábrahám azonban nyugodt. Nem veszíti el a fejét, nem rendez jelenetet, ő Istenben a legvégsőkig megbízik. Itt van némaságának a titka. Tudja, hogy Istennek joga van ezt kérni, és neki kötelessége visszaadni Izsákot. Ezt a gondolkodást hit nélkül sem megérteni, sem elfogadni nem lehet. A hívő ember tudja, hogy a próbatételek Isten nevelésszervei. Ezáltal tárulnak fel előttünk a hit igazi mélységei! Isten a próbatételek által csiszolja hitünket igazi drágakővé. Három nehéz napnak kell eltelnie, míg elérkeznek Mórija földjére. Isten nem másította meg kérését, menni kell tovább. Beláthatatlan számára, hogy mi fog történni. De mindennek dacára gyermekteggel bizalommal Istenre hagyatkozik.

Lelekiállapota nyugodt, nem inog meg. Ezt nyíltan láthatjuk abból, amit a két szolgának mond: „Maradjatok itt a számárral, én pedig és a gyermek elmegyünk amoda és imádkozunk, azután visszatérünk hozzátok.” (1Móz 22,5)

Ebben benne van minden, amit Istentől remél. Hiszi, hogy együtt térnek vissza. Hogy miként, nem látja előre, de hite ezt erősíti meg.

III.

Veszi Ábrahám az égő áldozathoz szükséges fát, ráteszi fiára, ő maga kezébe veszi a tüzet és a kést, és együtt mennek, ketten. Isten mintha három napja néma lenne, mintha nem törődne azzal, hogy ez nem könnyű próbatétel Ábrahám számára. Megrendítő, amint ketten mennek, együtt. Bizonyára Izsák látta már apját miként mutatott be égő áldozatot, mivel felfelé haladva megkérdi apjától: „Ímhol van a tűz és a fa; de hol van az égő áldozathoz való bárány?” (1Móz 22,7)

Vajon mit válaszol Ábrahám, mit mond gyermekének, akit az Úr parancsa szerint készül feláldozni? Felelete mindent elárul. Nem inog meg hitében! Ezt válaszolja: „Az Isten majd gondoskodik az égő áldozatra való bárányról, fiam, és mennek vala ketten együtt.” (1Móz 22,8)

Erős jelleme, erős hite van Ábrahámnak – mondhatnánk. Képes még a legnehezebb próbatételt is kiállni. Nekünk is van erőnk, amit Isten Fia által ad számunkra, mellyel még a legnehezebb próbatételekben is megállhatunk. Ábrahám elérkezik arra a helyre, melyet Isten mutatott neki, és kövekből oltárt épít. Ráhelyezi az oltárra a tűzifát, fiát megkötözi, felteszi az oltárra és kinyújtja kezét a kés után. Készen áll az áldozat bemutatására. Eddig Ábrahám jellemét, hitét, Istenbe vetett bizalmát csodálhattuk. Most tekinthetünk bele Izsák jellemébe, hitébe.

Csodálatra méltó, ahogyan megérti, elfogadja mindazt, amit az apja tesz. Nem tiltakozik, hanem mint a bárány az öt nyírók előtt néma marad. Odahajtja engedelmesen akarátát, életét apja kezébe. Ahogy az Atya jónak látja, úgy cselekedjék. Engedelmeséggel folytán az Ószövetségben Jézus Krisztus előképe. Krisztus is ugyanilyen engedelmeséggel mondja ki: Atyám, legyen meg a te akarod. Vajon tud-e a 21. század küszöbén élő ember így engedelmeskedni teremtő Istenének?

Sajnos, Ábrahám története arról győz meg, hogy a mai ember nem csak hogy nem tud, de nem is akar Istenre hagyatkozni. Csodálkozunk, hogy lázadó emberi világunk

nem ismer tiszteletet, bizalmat, Istenbe vetett hitet, és egyre jobban elhidegülnek egymástól az emberek. Ez mind annak az eredménye, hogy az ember élete nem Istenközpontú élet. Igyekszik magát bebiztosítani a legapróbb részletekig, de nem mer semmiben „kockáztatni”. Számára nem fontos az isteni gondviselés, amelyre nyugodtan reá-hagyatkozhatna. Sajnos, a mi társadalmunk biztos léptekkel halad e felé az Isten nélküli életforma felé. Ma nem divat hinni. Még akkor sem, ha a hit a nem látott dolgok valósága. Nem sokan kérnek belőle. Földi életünk legdrágább kincsét utasítják el, megüresítve ezáltal életüket, s egyben céltalanná téve azt.

IV.

A hallgató, de figyelő Isten a tette kész Ábrahámot angyala révén megállásra szólítja. Tehát nincs egyedül Ábrahám a próbában. Úgy, ahogy mi sem vagyunk magunkra hagyatva. Ott van életünkben a bennünket számon tartó, a tetteinket követő Isten. Legyen ez bátorítás számunkra. Ne adjuk fel a reményt, ne vessük el magunktól a hitet, mert velünk az Isten. Ábrahám hitének megvan a jutalma. Csere történik. Más hal meg Izsák helyett: egy kos, amely szarvánál fogva akadt a bozótba. Azt áldozza fel! Ábrahám fiának adott válasza igaznak bizonyult. Isten valóban kirendelte az áldozati bárányt.

Így történik helycsere az Újszövetség hajnalán, ahol az Istennek Báránya áldoztatott fel helyettünk, bűnös emberekért.

Isten nem engedi meg Ábrahámnak, hogy fiát feláldozza. Tőlünk sem követel emberéletet, de azt elvárja, hogy készek legyünk a legdrágábbat, legkedvesebbet neki odaszentelni, anélkül, hogy ezért viszonzásra számítanánk.

Találón nevezi a helyet Ábrahám Jehova-Jirének, mert az Úr gondoskodott minderről. Ezt ma így fordíthatjuk: „Az Úr hegyén a gondviselés”. Isten Izsákot megkímélte, de tulajdon fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta. Amitől megkímélte Isten Ábrahámot, azt saját magától követelte meg, meghozva ezáltal számunkra az életet. Méltó ezért a mi Urunk a tiszteletre és hódolatra. Boruljunk le előtte és életünkkel köszönjük meg azt, amit fiában tett érettünk. Próbátételeinkben pedig nézzünk a hit hőisére! Példája bátorítson, helytállásra biztasson. Isten jutalma nem fog késni! Fogadjuk el ezt a felkínált helycserét és éljünk ehhez méltó hálaadó életet Isten dicsőségére, egymás hitének erősítésére. Ámen.

Hörömpő Gergely

Égi posta

Alapige: Jelenések 14,6–13
Bibliaviasítás: 2Péter 1,16–21

A világ nagy repülőterein, a forgalmas légikikötőkben egymás után szállnak fel és le a nagy utasszállító gépek és szívják magukba és öntik ki a légikikötő nagy folyosójára az indulókat és érkezőket. És viszik a gépekre és hozzák a gépekről a postaszákokat és bennük a sok-sok levelet. Ahova a század elején még az akkori gyors járatú hajókkal is csak hetek múlva érkezett a posta, oda most órák alatt viszik a repülőgépek a leveleket ezzel a jelzéssel: légiposta. Mennyire gyorsabban megy most minden, mint régen, mennyivel hamarabb megy a légiposta, mint mikor hajón, vonaton vagy postakocsin vitték a távoli országokba. Igaz, hogy már évezredekkel ezelőtt is volt egy fajta légiposta, hiszen a régi egyiptomiak, asszírok, babilóniaiak, sőt a zsidók is ismerték és használták a postagalambokat üzenetek küldésére. Ezek már akkor sokkal gyorsabbak voltak, mint a

későbbi postakocsi vagy a vonat, és már előbb, kezdettől fogva küldött Isten híradást, üzenetet a földi embernek az Ő kijelentésében. Mielőtt légiposta lett volna, már volt égi posta. A felolvasott Igében is erről az égi postáról olvasunk: három angyal hozza az embereknek az égi postát.

És láték más angyalt az ég közepén repülni, akinél vala az örökkévaló evangélium, hogy hirdesse a föld lakosainak az evangéliumot. Az előző fejezetekben és különösen a közvetlenül megelőzőben olyan korszakokra világított az Ige, mikor az antikrisztus szinte teljesen lehetetlenné teszi az igehirdetést. Isten azonban akkor is talál módot arra, mint ahogy ez a rész is mutatja, hogy égi üzenetét eljuttassa minden ágazatnak, népnek és nyelvnek. Ha nem lenne egyház, nem lennének igehirdetők, ha sem tévé, sem rádió nem lenne, ami közvetítné az Igét, Isten üzenete akkor is eljutna az emberekhez. Isten hatalmasabb, mint az ember. Isten előbb volt, mint ez a világ. A természet előbb megvolt, mint a technika. A madarak már repültek, mikor még nem volt repülőgép. A szív régebbi, mint a motor. Halak hamarabb voltak, mint tengeralattjárók. Isten pedig ezeknél is előbb volt. Isten technikája sokkal hatalmasabb, fejlettebb, mint az emberé. Isten égi postája üzeneteket küldött Ádámnak, Nóénak, Ábrahámnak is. Isten elküldi híradását minden korszakban, az utolsó ítélet előtt is. A technika korszakában nem lenne szabad elfelejteni ezt a sokkal hatalmasabb, csodálatosabb, régebbi isteni technikát.

Mi a tartalma az angyal igehirdetésének? Azt mondja nagy fennszóval: féljétek az Istent, és adjatok neki dicsőséget, mert eljött az Ő ítéletének órája, és imádjátok azt, aki teremtette a mennyet és a földet, a tengert és a vizek forrásait. Ez az evangélium, ez az örömmüzenet. Mi bűnös emberek, tulajdonképpen másfajta evangéliumot szeretnénk. Olyat, amelyik azt mondaná: emberek, ne féljétek az Istentől és az Ő akaratától, és ne kössön meg benneteket semmiféle törvény, azt tegyétek, amit akartok, amit ti magatok hasznosnak, kívánatosnak, kellemesnek találtok. Csakhogy ez a Sátán evangéliuma! Az igazi, az örökkévaló, isteni evangélium arra szólít fel, hogy féljünk az Istent. Hogy neki adjunk dicsőséget, hogy Őt, a Teremtőt imádjuk, és ne a teremtményt. Minél jobban eltávolodik az ember az istenfélelemtől, annál több másféle félelem nehezedik rá. Korunkban kevés az istenfélelem. Káromkodni nagyon sokan mernek, Istentől nagyon kevesen félnek. Ezért van annyi félelem a szívekben. Istenfélelem és istenimádat helyett az ember belegabalyodik az emberfélelem és emberimádat hinárjába.

János apostol öregkorában, Domitianus császár uralkodása alatt nagy méreteket öltött az emberimádat. A császár szobra előtt áldozatokat mutattak be, és a császárt istenként imádták. Ha olvassuk a történelmet, azt is megtudjuk, hogy a császári udvarban milyen félelem uralkodott. Mindenki félt a másiktól, hogy nem tervez-e valamit ellene, nem akarja-e megbuktatni, megölni, mai kifejezéssel élve „megfúrni”. Maguk a császárok is mindig, mindenkitől féltek. Az örökkévaló evangélium istenfélelemre szólít fel és kilátásba helyezi az ítéletet. Sokan mondták már az idők folyamán, hogy ők a „szigorú” Isten helyett inkább az ember vallását, az ember mindenképp fölé való helyezését választják. Az ítélet, a kárhozat, az igazságtévő Isten elfogadhatatlan nekik. Ezt elvetjük, mondják, inkább választjuk az emberi, humanista eszméket. Nem gondolják meg, hogy ezeket az egyébként sokszor szép, emberiességi eszméket, amiket a régi rómaiak, görögök meg a középkori emberek és keresztyének is gyakran elfogadtak, nyomon kísérte, együtt tudott vele haladni a keresztre feszítés, kerékbetörés, koncentrációs tábor, gázkamra és sok más hasonló. Ha az ember uralkodik, félelmes lesz az élet. Örömmüzenet, hogy Isten az, aki uralkodik, hogy Isten megtérésre és engedelmességre hív. Örömmüzenet, hogy hozzá térhetünk, Őt imádjhatjuk, és tőle megkaphatjuk azt a teljes kegyelmet, amit egyetlen hozzátérőtől sem tagad meg.

Száll az angyal, jön az égi posta, az evangélium. A másik angyal, aki azt mondja: leomlott, leomlott Babilon, a nagy város, mert az ő paráznaságának haragborából adott inni minden pogány népnek. Babilon a Bibliában a régi Babilon nyomán az Isten választott népét fogságba vivő, istenellenes hatalmat jelenti. Később részletesen szól majd az Ige róla. Elbeszéli leomlását, de már most, amikor hírül adja, amikor ez még csak jövendölés, úgy beszél róla, mint változhatatlanról, múlt időben: leomlott. Amit Isten ígér, az annyi, mintha máris megtörtént volna. Krisztus is szenvedései előtt mondta tanítványainak: E világon nyomorúságtok leszen, de bízatok, én meggyőztem a világot. János a levelében a keresztyénség történetének első századában írja: a győzelem, amely meggyőzte a világot, a mi hitünk. Isten égi üzenetei ígéreteket hoznak az utolsó időről, a feltámadásról és az örök életéről, ezeket már most valóságos tényeknek kell tekinteni és belefogózni az ígérekbe.

Harmadik angyal is jön, mondván: ha valaki imádja a fenevadat és annak képét és az ő bélyegét felveszi... Az Ószövetség többször használja azt a képet, hogy a bűnös embernek ki kell innia az Isten haragjával megtöltött poharat. Az ártatlan Jézusnak is ki kellett inni helyettünk. Erre utalt, mikor a Gecsemánében ama pohárról szólt. A tűzzel és kénkövel való kínoztatás is jelkép. A tűz az égető, kínzó érzést, a kén ennek nyomasztó, fojtó elviselhetetlenségét jelképezi. A felszálló füst ennek állandóságát. Az égi üzenet nem rejt véka alá az elkövetkező ítéletet. Ha Isten eltitkolná az ítéletet, akkor még könnyebben elveszne mindenki. Az is kegyelem, hogy ezt nem titkolja el, hanem megtérésre serkent általa. Ezt kívánja az igazság is. Mennyi kihullott vér, kihullott könny, igazságtalanság, szenvedés az egész történelem folyamán! Hol van hát a kiegyenlítés, az igazság? – kérdi gyakran a kishitű ember.

Az égi posta azt az üzenetet hozza: ember, ne vond kétségbe Isten igazságát. Akik a fenevad jelét homlokukra veszik, azaz csatlakoznak hozzá, szolgálatába állnak, azok mind isznak a harag poharából. Nem lehet Istent büntetlenül megtagadni. A keresztyén-üldözések idején bizony akadtak olyanok is, akik megtagadták Krisztust, de akkor is, később is az esetek túlnyomó többségében a legtöbben nem azért tagadták meg, mert egyébként elvesztek volna, hanem azért, hogy előnyökhöz jussanak. Megalkuvás vagy meggyőződés? Mindig ez volt a kérdés. Az angyal hozza az üzenetet, és világos, hogy nekünk Krisztushoz kell ragaszkodnunk, nem másvalakihez.

Sokszor bizony a keresztyének vértanúhalált is szenvedtek hitükért. Azért szól a vigasztaló üzenet: boldogok a halottak, akik az Úrban haltak meg... Akik felvették a fenevad bélyegét, azoknak az előbbi angyal szava szerint nem lesz nyugtuk. Krisztus tanítványainak nyugalma, üdvössége lesz. Az ő cselekedeteik követik őket. Amit a földön tesz az ember, az nem marad következmény nélkül odaát sem. Ez az üzenet is olyan, mint az előbbiek: nem csak az utolsó idők emberének szól, hanem minden kor emberének. Egyébként is láttuk már, hogy az „utolsó idő” a Biblia szerint tulajdonképpen Krisztus mennybemenetelétől visszajöveteléig tart, tehát mi is ebben élünk, a szorosabb értelemben vett utolsó idő azonban az ítéletet közvetlenül megelőző időszak. Vigasz ez és bátorítás, nem csak nehéz időkben, vértanúknak, hanem minden időben, minden sírónak, gyászolóknak is. A túlsó partról nem jön üzenet. Ha legalább egy levelet küldenének azok a kedveseink, akik elmentek! Ha nem látjuk is őket, de legalább egy sor írást küldenének! – gondolják sokan. Onnét azonban nem jön posta. Az égi posta, az üzenet, ami róluk tudósít, mégis megjön magától Istentől, az Igében. Isten szól, Isten biztat, Krisztus tanít: boldogok a halottak, akik az Úrban haltak meg. Jézus üzeni ezt is, mint a másik: Az én Atyámnak házában sok lakóhely van. Higgyetek Istenben, higgyetek én bennem. Ezt az égi postát kell hittel elfogadnunk!

Figyeljünk hát Isten üzeneteire. Vegyük át az égi postát, ha örülünk, ha még boldogabbak szeretnénk lenni. Ha csüggedtek, magánosok, elhagyottak vagyunk: nyújtuk ki kezünket az égi posta után. Ha jön a félelem, betegség, közelgő halál, ha elveszítjük kedveseinket: vegyük át a vigasztaló égi üzenetet. Ha reánk nehezedik bűneink terhe, ha lesújt a gond, ha támad a kísértés: fogadjuk el az égi bocsánatot, útmutatást, a mennyei küldeményt, az Istentől küldött új erőt. Az Ige és a Szentlélek adja át az égi postát, mi pedig fogadjuk el hittel, hálával, engedelmesen. Ámen.

Lakatos Péter

Radnótfája

Az Atya hatalma és dicsősége

Alapige: Jelenések 4,1–11

Bibliolvasás: Ezékiel 1,1–12

Olyan világban és történelmi korszakban élünk, amikor az emberek egyre zavarodottabbak és bizonytalanabbak. Úgy érezzük, hogy sodornak bennünket az események, a rajtunk kívül álló erők, és nem értjük, hogy mi miért történik. Nem sokat tehetünk az ellen, ami történik, és főleg nem tudjuk, hogy az egésznek mi lesz a vége. Ráadásul pedig bizonyos, szinte apokaliptikus eseményeknek vagyunk a szemtanúi: a szomszédban háború dúlt, Oroszországban hatalmi válság volt, nem lehet tudni, hogy mit hoz a több mint egymilliárd kínai haragja, természeti csapások vannak világszerte stb. Miért? Miért történik az, ami történik, és mi lesz a vége? Mi Istennek az akarata, mi a terve ezzel a világgal, és hol van a mi helyünk ebben a tervben? A Jelenések könyvéből felolvasott rész éppen ezekre a kérdésekre válaszol nekünk.

I.

Nem új kérdések ezek és nem csak a mi kérdéseink. Azok az emberek, akik a Jelenések könyvét először olvasták, hasonló – sőt, ennél sokkal súlyosabb – kérdésekkel küszködtek. A *történelem* kérdésével néztek szembe. A Krisztus utáni első évszázad vége fele vagyunk, Domitianus császár korában, amikor a keresztyéneket minden eddiginél kegyetlenebbül üldözték. Úgy tűnt, hogy az egyházat a megsemmisítés veszélye fenyegeti. Most már nem arról volt szó, hogy nem könnyű Jézus Krisztus követőjének lenni, hanem arról, hogy mindjárt összeomlik mindaz, ami eddig létrejött. „*Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön... és imé én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig*” – mondta Jézus. Igen ám, de az a szerencsétlen keresztyén, aki nem tudta, hogy mikor jelentik fel és mikor jönnek majd utána a katonák, hogy majd valamelyik cirkusz porondjára beterelejk az éhes vadállatok közé, az nem értette, hogy mindezek hogyan történhetnek meg, ha a Jézus Krisztusé minden hatalom.

Ezekre a nagyon komoly és súlyos kérdésekre a János apostol szemei előtt feltárló látomás képei válaszolnak. Ez a látomás pedig nagyon hasonlít ahhoz, amivel Ezékiel próféta könyve indul. Nem véletlen ez a hasonlóság! Ezékiel a babiloni fogságban levők prófétája és üzenetének az a lényege, hogy az ítélet és a kegyelem, a fogság és a majdani szabadulás Isten akarata. Nem véletlen, nem a sors akarata, hanem ezek a történészek Isten hatalmában vannak. János apostol látomásában is a trónon ülő, tehát a világ fölött uralkodó Istent látjuk. A négy „*Jelkes állat*” a négy évszaktot jelenti, hat szárnyuk a nap hat szakát. Ezek az álombeli lények elől és hátul szemekkel vannak tele, amelyekkel minden irányba látnak. Isten mindent tudó, mindent átfogó hatalmának a jelképes ábrá-

zolásáról van itt szó. Mit mond a Káté Isten gondviseléséről? „*Isten mindenható és mindenütt jelenvaló ereje, mellyel a mennyet és a földet, minden teremtménnyel együtt... úgy igazgatja, hogy fa és fű, termékeny és terméketlen esztendők, eső és aszály, az étel és ital, a jó egészség és betegség, a gazdagság és szegénység, szóval minden, nem véletlenségből, hanem az ő atyai tanácsából és akaratából van. Az ő kezében van minden: múlt, jelen és jövő. Az események bonyolult szárait mi nagyon összegubancoltunk látjuk. Nem is lehet másképpen, hiszen „tükör által, homályosan látunk”. Ám ezek a nagyon összebonyolódott szájak Isten kezében futnak össze.*

A látomás szerint Isten mennyei trónusa előtt „*üvegenger van, hasonló a kristályhoz*”. A zsidó ember számára a tenger az ismeretlent, a veszélyeket, a pusztító erőket jelentette, amelyekkel szemben az ember tehetetlen. (Gondoljunk a tanítványok riadalmára a viharos tengeren.) A mennyei tenger azonban tükörsíma és kristálytisza. A világot, benne életünket és annak eseményeit mi zavaros, háborgó, viharos tengernek látjuk. Nem értjük a viharokat, félünk tőlük, aggodalom tölt el. Miért a szenvedés, az emberi gonoszság, a megpróbáltatások? Ezek mind jogos kérdések. Kérdések, amelyekre választ itt nem kapunk. Amikor azonban ott leszünk a mennyei trónus előtt, akkor ezek a viharok majd elcsendesednek, úgy ahogyan elcsendesedett a vihar, amikor Jézus intett. Akkor majd kristálytisztán fogjuk látni azt, amit most képtelenek vagyunk megérteni. Akkor majd ott lesz előttünk – mintegy kiterítve – az életünk és a világ élete: az Atya lábai előtt. Ez a mai igének az első üzenete: *a történelem Isten kezében van.*

II.

A második kérdés a *hatalom* kérdése. A János apostol látomásában szereplő huszonnégy vén koronáit leteszi a trón elé. A római történetírók feljegyzései szerint a császár hatalmának alávetett fejedelmek hódolatukat úgy fejezték ki, hogy királyi jelvényeiket a császár szobra elé tették. Ezek a helyi uralkodók aztán a császár akaratára támaszkodtak el a maguk országában. A mennyben levők ugyanezzel a jelképes cselekvéssel ismerik el Isten mindenekfeletti való hatalmát. A huszonnégy vén is trónon ül, koronájuk van, tehát ők is hatalommal rendelkeznek, de ezt a hatalmat alávetik Isten hatalmának. Ez történik a mennyben, ahol mindenki számára nyilvánvaló Isten hatalma. A baj azzal van, ahogyan a hatalomhoz a földi életben viszonyulunk. Amikor nem vesszük észre azt, hogy a hatalom tekintetében is Istennek tartozunk számadással. *Mid van, amit nem kaptál volna?* – kérdezi Pál apostol (1Kor 4,7). A birtokunkban levő hatalmat is tőle kaptuk, és előtte kell majd elszámolnunk vele.

Persze, amikor a hatalom szót halljuk, akkor általában a hatalmasok hatalmára gondolunk. A katonai, a gazdasági, a politikai hatalomra, az országokat és népeket irányító emberek hatalmára. Pedig nem csak a „nagy hatalom” hatalom. Mindnyájunknak van valamilyen hatalmunk: családjunkban, munkahelyünkön, gyülekezetünkben stb. Hogyan élek ezzel a reám bízott hatalommal? Isten dicsőségét keresem vele, vagy a magamét? Mások javát, vagy a magamét szolgálom általa?

Bárhogyan éljek is az Istentől nekem adott hatalommal, tudnom kell azt, hogy azzal el kell számolnom. Eljön az a pillanat, amikor nekem is meg kell állnom a mennyei trónus előtt és koronámat (hatalmam) le kell tennem Isten elé. Tiszta lesz ez a korona, vagy szégyenfoltokkal tele? A koronával együtt mi kerül még Isten elé? Az, hogy vertem a feleségemet, zsarnokoskodtam a családom felett, korrupt módon visszaéltem a hivatali beosztásommal, hatalmammal? Vagy pedig az, hogy szolgálni tudtam vele? Nagyon komoly figyelmeztetés ez a hatalommal rendelkezők számára! Számunkra! Nem élhetek zsarnokként a hatalommal, nem használhatom azt önzően és felelőtlenül!

A figyelmeztetés mellett egy vigasztalás is van. Az első keresztyének azok miatt szenvedtek, akik nem tudtak felelős módon élni a hatalommal. A mi mostani nyomorúságaink nagy részének ugyanez a forrása: emberek, akik hatalmukkal visszaélnék. Ez azonban nem végleges állapot. Számukra is eljön az a pillanat, amikor koronájukat le kell hogy tegyék Isten elé. A történelem összes zsarnoka egykor ott fog majd állni az Atya előtt, lábai előtt hatalmával és tetteivel. Számomra azonban a legfontosabb az, hogy én a zsarnokokkal vagy a szentekkel egy sorban fogok-e állni?

III.

Az ige által felvetett harmadik és utolsó kérdés az *egyház* kérdése. János mennyei látomásában az egyházat a huszonnégy vén jelképezi: a tizenkét ószövetségi pátriárka és az Újszövetség tizenkét apostola. Mit tesznek ők ott a mennyben? Isten dicsőségét hirdetik! Ez az egyház feladata. Ez a mi feladatunk.

Ott voltak azok a nagyon sanyarú, kiszolgáltatott helyzetben levő keresztyének Domitianus császár uralkodása alatt, az üldözések idejében. Mit tegyünk ilyen körülmények között? – kérdezték. A válasz egyszerű: hirdessétek Isten dicsőségét. Eljetez úgy, hogy azzal rámutassatok Isten hatalmára. Földi hatalom alá vetve, a földi hatalom miatt szenvedve is mutassátok meg, hogy ti egy magasabb hatalomnak tartoztok végső engedelmességgel.

Nagyon érdekes az, ahogyan a vének dicsérik Istent: „*Méltó vagy, Urunk és Istenünk...*”. Urunk és Istenünk! A Jelenések könyvének első olvasói számára ezek a szavak nagyon ismerősek voltak. Domitianus volt az első császár, aki istennek kiáltotta ki magát és elrendelte, hogy hivatalos megszólítása *Dominus et Deus Noster* (Urunk és Istenünk) legyen. Az egyházat jelképező vének ugyanezeket a szavakat használják... Istenre. Ezáltal a Jelenések könyve nagyon világosan hirdeti: nem Domitianus, nem a földi hatalom, hanem Isten az Úr, és ti neki tartoztok engedelmességgel és számadással. Nagyon bátor állásfoglalás volt ez azokban az időkben. Azok, akik megtagadták a császár imádatát, az életükkel fizettek ezért.

Mit üzen nekünk? Azt, hogy nekünk is úgy kell élnünk, hogy egész életünkkel Istent ismerjük el Urunknak. Balkanizálódunk testvéreim! Lopni már rég nem bűn. Hazudni még annyira sem. A csalás is szinte természetes velejárója életünknek. Egyre önzőbbek, egyre közömbösebbek vagyunk. Mindezek által mi azt valljuk, hogy a világ az úr, nem Isten! Meghajlunk a bálvány előtt. Nem ez a feladatunk! A mi feladatunk az, hogy másképpen éljünk, és általa példát mutassunk. A világ világosságává kell lennünk. Nem könnyű feladat ez, de ha hitünkkel meglátjuk azt, aki a mennyei trónuson Ura e világnak, akkor már nem tehetünk másként!

Meg lehet-e állni ezen az úton? Meg lehet-e maradni „embernek az embertelenségben”? Önmagunk erejéből biztosan nem! De hadd hívjuk még egyszer segítségül a Heidelbergi Káté bizonyágtételét. „*A kedvünk ellenére való dolgokban türelmesek, a boldogságban háládatosak, jövődő dolgainkra nézve pedig reménységünk legyen afelől, hogy semmi sem szakaszthat el minket Isten szerelmétől.*” Ámen.

Zűrzavar és megoldás

Alapige: Mikeás 7,1.4.7
Bibliavetítés: Ézsaiás 5,1–7

Ha jól megfigyeljük a felolvasott alapigét, észre kell vennünk, hogy valaki panaszkodik: Jaj, nekem! Így sírja bele a fájdalmát a hallgatók szívébe. De vajon mi történik, mi fáj? És egyáltalán, ki az aki sír? Talán Mikeás, a próféta? Vagy ő csak megszemélyesítője Isten gyülekezetének, s amit elmond, az a gyülekezet fájdalma? Vagy talán a próféta által maga Isten veszi számba választott népét és a próféta szavával maga Isten sír a nyakas nép felett, amelyik megátalkodottan hajlandó elfordulni Tőle? Mert afelett, amit a továbbiakban a próféta elmond, valóban megszorodhatott az Úr. Istennek fáj a maga népének a sorsa.

Mi a panasz? Olyanná lettem, mint a letakarított mező, mint a megszedett szőlő. Ennél az Igénél van bizonyos eltérés az egyes fordításokban, mi azonban maradjunk meg a mi Bibliánknál.

A Mikeás idejében még sarlóval arattak, de a mi öregeink is pár évtizeddel ezelőtt. Ami a mezőn elhullva ottmaradt, azt összegyűjthették a kalászszedégetők, a szegények. Így ment Ruth is a Boáz aratói után. De keserves lehetett annak, aki későn érkezett és előtte már mások mindent letakarítottak.

A szőlőre is ugyanaz volt a törvény. Szüret után bárki mehetett mezgerélni, mert mindig meglapult egy-egy gerezd a levelek alatt. S ha talált valaki egy-egy gerezdet, boldogan fogyasztotta el a szüret után még édesebbé, ízletesebbé vált gerezdeket. De úgy látszik, a próféta hiába próbálkozott: egy ennivaló gerezd sem maradt.

Az ige nem kalászra, vagy szőlőre, vagy más gyümölcsre, hanem lelki táplálékra utal.

Ha a prófétára vonatkoztatjuk a panaszt, talán azt fejezi ki, amit Ézsaiás mondott magáról: „Hiába fáradoztam, semmire és haszontalan költöttem el erőmet.” (Ézs 49,4) Bizony, Isten szolgálja is nemegyszer belefárad a népével és a népéért való küzdelemben. Talán ez történt Mikeás prófétával is: zsenyére vágyott a lelkem. Szerettem volna valami eredményét látni a fáradozásomnak, de hiába. Vagy én lettem olyan mint a letakarított mező, a megszedett szőlő, kiábrándító, haszontalan?

De lehet, hogy a saját népén, az Isten gyülekezetén próbált kalászt szedegetni, gerezdet mezgerélni. Sajnos, a lelkek nem teremték meg a várt gyümölcsöt.

Vagy a próféta szavával Isten figyelmeztet, ahogy az Ézs 5-ből felolvastam? Nemes szőlőt telepített az Úr „És várta, hogy majd jó szőlőt terem, és az vadszőlőt termett!” (Ézs 5,2) Mit tesz a szőlősgazda? Parlaggá teszi. Vagy ahogy Jeremiás próféta által panasolja: „Te elhagytál engem, azt mondja az Úr, másfelé jártál, azért kinyújtom kezemet ellened, és elvesztelek téged; belefáradtam a szánakozásba!” (Jer 15,6)

Igaz, hogy a mikeási panasz 2700 éve hangzott el, de mert Isten ígéje, időszerű ma is. Így a magyarlapádi gyülekezetre is vonatkozik.

Jaj, nekem! Vajon ma ki panaszol, ki sír? Talán egy lelkipásztor, aki nem tudta megérteni magát, vagy akit nem akart megérteni a gyülekezet? Olyanná lettem, mint a letakarított mező, a megszedett szőlő! Kifosztottnak érzem magam lelkileg.

De az is lehet, hogy sírnak a magyarlapádi gyülekezet gondnoka, presbiterei: hát éppen most és éppen a mi időnkben kellett megtörténnie mindennek? S talán feljajdul maga a gyülekezet: olyanná lettem, mint a letakarított mező, a megszedett szőlő. A temp-

lomban nem szól az ige, nem zeng a zoltár és nem száll fel a hűvek imája Isten felé! A várt termésből sem maradt semmi lelkileg. Nem élhettünk még a húsvéti szent ünnepeken sem az Úr kenyerével és borával. Pedig a feltámadás ünnepének éppen az Isten szerinti, megújult élet zsengejét kellett volna jelentenie.

Vagy maga az Úr panaszkodik népe ellen? Mintha Krisztus mondaná: „Jeruzsálem, Jeruzsálem! Ki megölnöd a prófétákat és megkövezed azokat, akik tehozzád küldettek, hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképpen a tyúk egybegyűjti kis csirkéit szárnya alá; és te nem akartad.” (Mt 23,37–38) Ezért maradt pusztán a ti házatok: az egyházatok, s az Isten háza, a templomotok.

Vajon ki az oka mindannak, ami itt történt? Ne egymásra mutogassatok. Arról van szó ugyanis, hogy valaki félrevezetett titeket. Ez a valaki pedig a Sátán, a régi kígyó. A paradicsomban Isten ellen fordította az embert. Most a gyülekezetben fordított titeket egymás ellen, hogy így szakasszon el az Úrtól. A baj az, hogy ti ezt nem vettétek észre. Így szedett rá benneteket.

Persze, lehet azzal érvelni, hogy mi csak jót akartunk. De mi a jó, és ki a jó? A gazdag ember így szólította meg Jézust: „Jó mester!” Mire Jézus: „Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, csak egy, az Isten.” (Mt 19,16–17) Bizony sokszor a mi vélt emberi jóságunk olyan, mint a tüske. A vélt, vagy tetetett, vagy látszólagos jóságunkkal – amire mi azt mondjuk, hogy csak jót akartunk – hányszor megszúrjuk egymást. Hányszor olyan a mi jóságunk, mint a tüske: fájó; hát még ha a köröm alá kerül, vagy éppen a szívbe!

És a mi igazságunk, amit sokszor fennen hangoztatunk? Mert ez történt Lapádon is. Belekürtöltöttétek a világba a rádió hullámhosszán. Megtöltöttétek vele az egész országot az írott sajtó, az újságok felhasználásával: mi vagyunk az igazak, mi vagyunk a becsületesek! De vajon ki a becsületes, kinek van igaza, – tehát ki az igaz? Mit is üzen Pilátusnak a felesége? „Ne avatkozzál amaz igaz ember dolgába!” (Mt 27,19) Jobb lett volna, jobb lenne nem beavatkozni mások dolgába. Kinek van igaza? Akinek van Krisztusa, mert egyedül Ő az igaz. Sajnos közöttünk – emberek között – az igaz olyan, mint a tövisbokr. Nemcsak egy tüske. Amikor a vélt igazság összeszövődik, egész bokorra lesz. Már nem csak egy szúr, hanem – mint egy bokorrengeteg – karmol, és hasít, és vérez. A főpapok – a legbecsületesebbnek tartottak – vélt igazsága fonta a Jézus fejére a töviskoronát. S az Isten vérzett az alatt az igazság alatt!

De figyelemreméltóan folytatódik az ige: A te őrállóidnak napja, a te megítéltetésed eljött; most következik el az ő zűrzavaruk. Az új bibliafordítás itt egészen más: „De eljön büntetésed napja, amelyet őrállóid láttak. Akkor lesz majd zűrzavar.” Hogy kik voltak, kik is ezek az őrállók, arra Ezékiel próféta könyvéből kapunk felvilágosítást: „Embernek fia! őrállóul adtalak én téged Izráel házának, hogy ha szót hallasz számból, intsd meg őket az én nevemben. Ha ezt mondom a hitetlennek: Halálnak halálával halsz meg, és te őt meg nem inted és nem szólasz, hogy visszatérítsd a hitelent az ő gonosz útjáról, hogy éljen: az a gonosztevő az ő vétke miatt hal meg, de vérét a te kezedből kívánom meg. De ha te megintted a hitelent, és ő meg nem tért hitelenségéből és gonosz útjáról: ő az ő vétke miatt meghal, de te megmentetted a te lelkedet.” (Ez 3,17–19)

Isten tehát azért rendelte az őrállókat, hogy vigyázzanak a népre. A református egyháznak is vannak őrállói. Nem csak a helyi lelkipásztorok a gondnokokkal és presbiteerekkel, hanem egyre magasabb szinten, el egészen a legfelsőbb egyházi testületekig. Ha jól tudom, a magyarlapádi gyülekezet mostani ügye ezeken mind végigment. Itt ügyeljünk arra, hogy van egy lényeges különbség a mi szövegünk és az új fordítás között. Az új fordításból az hámozható ki, hogy a népet eléri a büntetés napja, amelyet az őrállók előre láttak. Csakhogy vigyázzunk: az ítélet nem kerül el az őrállókat sem. Erre utal a

mi szövegünk, erre az Ezékiel prófétától idézett versek. Az ige tehát azt jelenti, hogy nem az órállók fognak ítéletet gyakorolni, hanem, hogy őket is számon kéri, őket is megítéli az Úr.

Mi lesz ebből, és mi lesz belőled magyarlapádi gyülekezet? Emberileg további zűrzavar.

A próféta azonban megtanít a helyes magatartásra: én az Úrra nézek! Itt a megoldás, lapádi testvéreim! Közületek minden egyes egyháztag tudja nem csak elmondani, hanem meg is cselekedni: én az Úrra nézek! – Nem a másikhöz igazodom! De amikor valaki megtanul az Úrra nézni, megtanul magába is tekinteni. Kezdi megismerni önmagát, s mint Péter a csodálatos halfogás után, feljajdul a saját szívéből: én bűnös ember vagyok, Uram! S a felfele, az Úrra néző ember, egyszer csak leborul a Megfeszített keresztje alatt: Uram, szabadíts meg a gonosztól! Téged várlak! S aki így kezd imádkozni, meghallja, hogy nem egyedül imádkozik, hanem mellette és érette imádkozott a Töviskoronás Krisztus: Atyám, bocsásd meg nekik! A Sátán tapsol, ahol a gyülekezet tagjai civaognak, de ahol az ember, a gyülekezet elkezd imádkozni, onnan elkotródik a Sátán.

Az imádkozó emberhez, az imádkozó gyülekezethez pedig megérkezik a szabadítás Istene. S akkor boldogan döbben rá – megtapasztalhatjátok ti is –, meghallgat engem az én Istenem.

Ez a bizonyosság töltse be a szíveteket, és azért imádkozzunk, hogy hallgasson meg, szabadítson meg, adjon megoldást ennek a gyülekezetnek a számára is Isten! Ámen.

(Elhangzott Magyarlapádon, 2000. május 7-én.)

Pásztori Jenő

Marossárpatak

Boldog ember

Alapige: Zsoltárok 1,1–3
Bibliavásolás: Máté 5,1–16

Ki a boldog ember? Ez a kérdés mindnyájunkat érdekel. Emberi szempontjaink különbözőek: Sokak szerint az a boldog, akinek élete a szerencse egyik láncszeme, akít mindenben a hasznon, a siker kísér, aki nem ismeri a nélkülözést, a bajt, a betegséget, akinek valamennyi vállalkozását öröm és hírnév koronázza.

De meglepetésünkre az Ige azt a férfiút nevezi boldognak, aki „nem jár a gonoszok tanácsán”. Azaz semmi erő, hatalom nem tudja kitépni Isten iránt érzett szeretetéből! Egész életében hű marad Isten szövetségéhez. Az Istennel való szövetség törvénye határozza meg minden gondolatát, minden cselekedetét.

Pedig mennyi gonoszság, rossz tanács, kísértés vesz körül minket... Hányszor lesz igazgató az Ige: „Jó erkölcsöt elrontanak gonosz társaságok.” Milyen jó, ha egy családfő a kísértések idején így tud szólni: „Fiam, ha a bűnösök el akarnak csábítani téged: ne fogadd beszédüket” (Péld 1–10). Hány fiatalnak törte derékba életét a gonosz tanács, semmisítette meg szépnek indult pályáját. Vagy hány családi fészek bomlott fel az alkohol romboló erői alatt. Hány embertársunkat tette tönkre, semmisítette meg lelkileg, testileg a gonosz barátság. Közelebről Augustinusra gondoljunk, akiért bánatos szívű édesanyja oly sokat imádkozott.

A gonosz tanácsot feltétlenül a bűn útja követi. Erre az lép, aki elereszti mennyi édes Atyjának kezét. Hiszen a bűn útja elfordulást jelent Istentől. Krisztus a széles út képével szemlélteti és azt mondja: „sokan vannak, akik azon járnak”. Istentől, jóságától

eltántorodott embernek szól a Megváltó szava: „Én vagyok az Út!” Ne azon járj, ami a veszedelemre visz, hanem kövesd az életet. Ezt adja nekünk a kereszten meghalt Jézus Krisztus, hogy az eltévelyedett emberiség Őbenne találja meg önmagát, életcélját és igazi örömét. Az ember Krisztus nélkül önmagát és értékeit veszíti el. Benne áll helyre az egyensúly s találja meg újra keresztyén hivatását!

Nélküle a csúfolódók, gúnyolódók között lesz a te szálanomra méltó helyed. Milyen szégyen lenne, ha minket, gyülekezeti tagokat ez jellemezne (1. vers). Kinevetnéd az imádkozót. Lenéznéd a szorgalmas munkást. Butának vagy elmaradottnak tartanád, akik veled nem üritik ki az élvezetek habzó poharát! És valahol itt kell keresnünk azok neveit is, akik maguk elől elűzik a rászorulókat. Nem ismerik a könyörületességet, az Úr Jézus irgalmas samaritánusáról szóló példázatát. Közömbös arccal nézik végig a világ nagyvárosainak nyomorregyedeit.

A 2. vers szerint a boldog ember az Úr törvényében leli örömét.

Isten tanítása, törvénye szüntelen eligazít a kérdések, tennivalók között. Utat mutat az útelágazásoknál, s határozottan megjelöli cselekedeteink tiszta és igaz menetirányát. Ezért mondja Isten Igéje, hogy népe benne gyönyörködik „éjjel és nappal”. Minden vágy csak az, hogy minél hűségesebben, maradéktalanabban teljesítse feladatát, szolgálatait.

Isten Józsué szívére köti, hogy soha el ne távozzék Isten törvényétől, úgy cselekedjék, amint írva van abban, mert akkor lesz jó szerencsés az útjain és akkor boldogul (Józs 1,8). Bibliaszeregeted, templomlátogatásod annak legyen a bizonyossága, hogy követed az Urat, a te Istenedet. A baj akkor következett be minden időben, mikor az egyház letért az Ige útjáról s Isten üzenetét emberi gondolatokkal elegyítette össze.

A 3. vers gyönyörű hasonlata szerint az Isten családjában élő ember „olyan lesz, mint a folyóvizek mellé ültetett fa...”

Izráel vízhiánnyal küszködött. Mesterséges öntözés, csatornák nélkül a fák lehulltak lombjukat, gyümölcsöt nem teremtek, legtöbbször kiszáradtak. De a prófécia nyilván azok életét tükrözi, akiknek életében, cselekedeteiben a háládatosság gyümölcssei érnek.

A mi Urunk, Jézus példázatai, melyeket a bojtorjáról és a fügefáról mondott, az élet istentiszteletére ösztönöznek. Keresztyén életünk csak akkor lesz Krisztus szerinti, ha Urunk tanítása, Isten dicsősége meglátszik rajtunk!

Krisztus a Máté evangéliuma szerint Jeruzsálemba jövet megéhezett. Az út mellett meglátott egy fügefát. Nem talált ágain mást, csak levelet. Haragra lobbant, a fát megátkozta, hogy rajta gyümölcs soha ne teremjen, és az azonnal elszáradt. A feljegyzett történet túlmutat önmagán. Utal arra, hogy kora vallásossága, saját népe megérett az ítéletre, a pusztulásra. Vigyázzunk és imádkozzunk testvéreim, hogy gyülekezeteink élete és szolgálata áldást s ne átkot jelentsenek a világnak!

Egy bibliakutató azt állítja, hogy ez a zsoltár a babiloni fogság idején született. Isten agyongyötört, templom nélkül maradt, könnyes arcú népe számára ez az ének lett a mindennapi lelki kenyér.

Idegen földön, Nabukodonozor kegyetlen és önkényes uralma alatt a bűnözők, a vétkezők, a gúnyolódók között bizony nehéz volt Isten Igéje mellett megmaradni, gyümölcsöt teremni! De mégis sokan és sokan a babiloni vizek partján virágzó fákká lettek. A fájdalom idején megvallott hitüket siker koronázta. Énekeikre, ha sokszor el is akadt, tisztességes magatartásukra, becsületesen végzett munkájukra, egyenes tartásukra mások is felfigyeltek.

Boldog ember ma is csak az lehet, aki munkáját, hitét, szorgalmát, tehetségét nem a gonoszra, hanem Isten dicsőségére, embertársai, testvérei javára, előhaladására fordítja.

Testvéreim, adja Isten, hogy ez a szép zsoltár a te hitvallásod is legyen! Ámen.

Győztesek és legyőzöttek

Alapige: 1János 5,4–5

Bibliailvasás: Zsoltárok 101,1–6

Győztesek és legyőzöttek: e két rétegből tevődik össze az emberiség. S szeretném hinni hogy köztetek is sokan vannak, kiknek egész élete megállás nélküli, boldogító, istenes *győzelem*, bárha másfelől bizonyára akadhat közöttünk olyan is, kinek életprogramja, anélkül, hogy ő erre csak egy pillanatra is ráeszmélne, a szomorú, szenvtelen sivár *leveretés*.

Közös ellenségünk a csábító *világ*: hatalmas, tömegbe verődött armádia, s a mindennapi élet kísértései mind-mind az ő támadó fegyverei lehetnek.

És a harctér, hol az ütközetnek el kell dőlnie: szintén ez a *világ*. S vajon mi szegény, harcos, küszködő emberek, mit is tehetnénk egymagunkra hagyva, mikor meg a harctér, az ütközet színtere is ellenségünkkel szövetekezett, hiszen a kettő egy és ugyanaz: a gonosz kívánságok veszejtő halmaza, a *világias világ*.

És mégis sokan vannak, akik győztesen kerülnek ki abból a harcból, melyet a világ kísértéseivel kell megvívniuk. Sokan vannak ilyenek, mert oly fegyver áll a rendelkezésükre, amellyel szemben még a világias világ is tehetetlen. És ez a fegyver: a *hit!*

„Ki az – kérdi János apostol is, a boldog bizonyosság és megindokolás hangján –, aki legyőzi a világot, ha nem az, aki hiszi, hogy Jézus az Isten?”

„Mindaz, ami az Istentől született, legyőzi a világot; és az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk.”

Testvéreim! A legnagyobb földi harcok, a legnagyobb ütközetek – láthatatlanok. Mert ott zajlanak le a mi bensőnk titokzatos hálózatában. Ott dől el mindennap, hogy győztesek voltunk-e, avagy legyőztünk? Hit szerint és hitből éltünk-e, avagy a bennünk lakozó bűnnek lettünk rabszolgáivá?! A világért éltünk-e, avagy egy magasabb, tisztultabb, a világon felülemelkedő eszményi célért, az Isten országáért, melynek fenntartó, boldogító erőssége az a finom, lelkünkbe szövődött rostsál, amit hitnek nevezünk?! *Az igaz ember, a győzedelmes ember hitből él!*

A mese szerint egyszer egy pók leereszkedett egy általa szőtt finom, selyemszerű szálon egy pajtának a gerendájáról s aztán megszakítás nélkül hozzáfogott hálójának a szövéséhez. A legyek, amelyek arra szálltak, beleakadtak hálójába, amely neki lakhelyül szolgált, ő pedig nyugodtan kinyúlt értük s felemésztette áldozatait. Tetszett neki az ottan lakozás, a jólét s ugyanakkor a nagy semmittevés. Egyszer azután megindult, hogy házában hálózatában körülnézzen valami új áldozat után. Terepszemlét tartott és megpillantotta azt a vékony szálát, amelyen valamikor a gerendáról leereszkedett, de most egyszerre úgy tűnt fel neki, mintha a végtelenbe vesző pókhálószálnak immáron nem volna semmi szerepe, semmi hivatása. „Mi szükség van erre?” – kérdezte magától, s a következő pillanatban már elharapta azt, hogy azután ez egyetlen harapás hálójának összeomlását vonja maga után.

Kedves testvéreim! Győztesek voltatok-e a kísértésekkel szemben, avagy legyőzöttek? – tegyétek ezt minden este elmélkedésetek, szigorú önvizsgálatotok tárgyává! És ha bármikor is úgy érzitek, hogy győztesek voltatok, tudjátok meg, hogy fegyveretek, amely legyőzte e világot: a ti hitetek volt! Lelki életetek erős, áttörhetetlen bordázatú kegyelmi alkotás, melyet hiába ostromolnak a világ kísértései, leveretve fennakadtak s megsemmisültek azok, mint a legyek a póknak hálójában. De vigyázzatok: egyet el ne felejtsetek! Lelketek gazdag szövedéke, üdvösségetek bizonyossága, egész valótok bol-

dog és rendezett háztartása azonnal megrendül, összeroskad és megsemmisül, mihelyt csak egy pillanatra is szerep- és hivatásnélkülinek tűnik fel elöttetek az a vékony, végtelenbe, égbe nyúló finom selyemszál, amit hitnek nevezünk. Ha ezt a szálát eltéptétek, ha csak egy pillanatra is megszűntök *hit által* belekapaszkodni a magasságban lakozó isteni kegyelembe, az Atya Isten jobbján ülő Megváltó Úr Jézus Krisztusba, úgy eddigi győzelmeitek azonnal vereséggé aljasul, s a kísértések, melyek azelőtt tehetetlenül fennakadtak lelketek hittől vértezett hálózatában, egyszerre úrrá lesz felettetek. Mert *győztesek csak addig maradhatunk, míg hit által, görcsösen az élő Istenbe fogózkodunk.*

Azok pedig, akik közületek eddig mindig azzal a keserű tapasztalással voltak kénytelenek távozni a kísértésekkel szemben folytatott nagy és láthatatlan ütközetekből, hogy a világ kísértései közt mindig alulmaradtak, s a leveretés és legyőzetés jutott csupán osztályrészükkül, ne higgyék azt egy pillanatra se, hogy az a hit, amely társaikat győzelemre vitte, saját maguk által kovácsolt fegyver volt. A hitnek lelket üdvözítő és megtartó selyemszálát nem mi magunk szőjük, nem mi magunk gyártjuk. A pók megtehetette azt, hogy a magas gerendáról általa szőtt szálon a mélybe bocsátkozott, előttünk azonban sokkal nagyobb út áll: nekünk a bűn örvénylő mélységéből kell a magasságos Istenhez közelítenünk. Ahhoz, hogy ezt megtehessék, a világot meggyőző embereknek is az isteni kegyelem jön segítségül: a hitnek selyemszála, melynek kezdete a végtelenben van, az isteni kegyelem *ajándéka*. Mert Isten leszállhat a *mi* megsegítésünkre, azonban mi magunkra hagyatva *képtelenek vagyunk* a Hozzá való felemelkedésre.

Eleddig mindig csak legyőzött embertársam szükségét érzed ennek a világot meggyőző, isteni fegyvernek, az acélos hitnek? Úgy alázd meg magadat mélyen az Isten előtt, a földnek poráig, s fordulj Hozzá egyetlen boldogító feljajdulásban: Hiszek Uram, légy segítségül az én hitetlenségemnek!

Győztesek és legyőzöttek, de szintén győzni akarók, jertek, imádjuk az Urat! Ámen.

Vásárhelyi János

Testi és lelki fáradtság

Alapige: János 4,10

Bibliolvasás: János 4,3–42

Jézusnak a samáriabeli asszonnyal való beszélgetését tekinthetjük úgy is, hogy itt két fáradt ember találkozott és beszélgetett egymással. Az egyik testileg, a másik lelkileg volt fáradt. A történetből hasznos tanítást nyerünk afelől, hogy mi az orvosszere az egyik és mi az orvosszere a másik fáradtságnak.

Jézus testileg volt fáradt. Megelőzőleg is sokat dolgozott, forró napsütésben, nehéz utat tett meg és ennek következtében fáradt el. A testi fáradtság megszüntetésének megvannak a természetes módjai és ezeket, amint ez a történet is mutatja, a mi Urunk Jézus Krisztus is igénybe vette. Először is leült a Jákób kútja mellett az árnyékba. Erre a pihenésre volt elsősorban szüksége. Tanítványait pedig elküldötte, hogy szerezzenek ételmet. Csendes, árnyékos helyen megpihenni, egyedül lenni és azután kedves társaságban étkezni, mindez természetes eszköze a testi felüdülésnek. Ennek eszköze volt az is, hogy az Úr a Jákób kútjából tiszta, friss vizet kért inni a samáriabeli asszonytól. Ezek a természetes gyógyszerei a testi fáradtságnak. Pihenés, megfelelő étkezés rendszerint meghozzák a szükséges megújulást.

A mi Urunk magatartásából megtanulhatjuk elsősorban azt, hogy a legfelségesebb lelki célok szolgálatában álló embernek is éppen szolgálata sikere érdekében szükséges megadni a testnek azt, ami a test igénye. A test az a lélek számára, ami a hegedű a mű-

vész kezében. Elromlott, összetört hangszeren a legragyogóbb tehetségű művész sem tud játszani. Nagyon sok magas eszményeket szolgálni kívánó emberi élet pusztult el már amiatt, hogy erre a nagyon kézenfekvő igazságra nem fordított az egyébként kitűnő férfi vagy nő kellő figyelmet. Nem úgy van. A szolgálat érdeke megkívánja, hogy testi nyugalomunkra, táplálkozásunkra, tisztaságunkra különösen nagy gondot fordítsunk. Sem az ehhez szükséges időt, sem az ehhez szükséges áldozatot nem szabad megvonnunk magunktól. Ez nem csak önmagunkkal, hanem Istennel szemben is tartozó kötelességünk. Nagyon kedvesen mutatott rá erre egyszer egy vasárnapi iskolai látogatása alkalmával a bölcs öreg berlini lelkész, Koegel. Vasárnapi iskolás gyermekek között volt és egy kicsi, ideges, sápadt gyermeket megkérdezett, hogy mi a legelső kötelessége vasárnap az embernek? A gyermek felelt: Az a kötelessége, hogy a templomba menjen. Az öreg Koegel ránézett a gyermekre, látta sápadt, nyugtalan arcát, látta, hogy az a kicsi szervezet mennyire ki van merülve. Megsimogatta a gyermek arcát és ezt mondotta: „Nem, gyermekem. A templomba menés előtt még van egy nagyon fontos kötelességünk. Mit gondolsz, mi az?” A gyermek kérdőleg tekintett az öreg papra. „Az – felelt Koegel –, hogy jól kialakjuk magunkat.”

Nehezebb kérdés azonban és nagyobb baj, nehezebben is gyógyítható az a fáradtság, amelyben a samáriabeli asszony szenvedett, a lelki fáradtság. A történetből, a samáriabeli asszony viselkedéséből nagyon jól megállapíthatjuk ennek a fáradtságnak tüneteit is. Ez a lelki fáradtság elsősorban az asszony ingerlékenységében nyilvánkozott meg. Amikor az asszony odaérkezett a Jákób kútjához, a mi Urunk kedvesen, bizalommal szólott hozzá és kért tőle vizet. Az asszony mindjárt felpattanva felelt: „Hogy kérhetsz te zsidó létedre tőlem vizet? Nem látod, hogy én samáriabeli asszony vagyok?” Bizony így van. A lelkileg fáradt ember ingerlékeny, türelmetlen, visszautasító modorú, ahogy mondani szokták, az ilyen embert a legkisebb dolog is kihozza a sodrából. Jelentkezett a samáriabeli asszonynál a második tünet is, a csüggettség, a munkától való irtózás, mondhatnám úgy is, hogy az életbe való beleunás. Amikor Jézus arról beszélt neki, hogy nyerhetne tőle élő vizet, akkor az asszony a mindenből kiábrándult lélek keserű sóhajával, bizonyára gúnyos mosolyával szólt: „Hát az éppen jó lenne, hogy meg ne szomjúhozzam és ne jöjjenek ide meríteni.” Ebből a feleletből az élet robotjába beleunt embernek a keserűsége érzik. Így hordozza vontatottan, kedvetlenül a napi kötelességek terhét a lelkileg fáradt ember. Harmadszor abban nyilatkozik meg az asszony lelki fáradtsága, hogy a hit, a vallás kérdésében szkeptikus, kételkedő. Amikor Jézus reámutat arra, hogy bent, a lelke mélyén van a baj forrása, hogy bűnös szíve nyugtalansága miatt szenved, akkor az asszony azt mondja: „Úgy van, látom, hogy te próféta vagy, de hát a mi atyáink azt mondják, hogy ezen a hegyen kell imádkozni, ti azt mondjátok, hogy Jeruzsálemben van az a hely, ahol imádkozni kell. Jó lenne – gondolta bizonyára ez az asszony –, ha a vallásban vigasztalást találhatna az ember, de hát ott se lehet tudni, hogy hol is van az igazság.” Íme, ezek a lelki fáradtság tünetei. A nemesebb lelkekbe van azonban még egy vonás, amely reményt ébreszt megváltásuk felől. Ez a vonás megvolt ebben a samáriabeli asszonyban is. Összetörte az élet, a csalódás. Szomorú élettörténetéről eleget mond Urunk megállapítása: öt férjed volt és a mostani nem férjed. Mennyi szenvedés, csalódás viharozhatott át ezen a szegény asszonyi szíven. Fájt az élet ennek az asszonynak. Lelkében hordozott egy titkos fájdalmat, amiről nem szeretett és nem akart senkivel beszélni, de szívében hordozott egy égő szomjúhozást is a Megváltó után. Ha egyszer eljönne a Megváltó! Várta is mindig a Messiást. Szívében titkon ott volt ez a szent reménység. Ennek a reménységnek boldog vallomása tört fel ajkán, amikor Jézusnak azt mondotta: „Tudom, hogy a Messiás eljön, és amikor eljön, megjelent nekünk mindent.” Minden fáradt, meghasonlott lélekben van valami ebből a bánatból, ebből a

szomjúhozásból, ezért mondotta Pál apostol is, hogy az egész teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiának megjelenését.

Itt álljunk meg egy szóra. Szálljunk magunkba és valljuk meg, hogy ezt a lelki fáradtságot sokszor érezzük mi is. Van olyan idő, amikor megszállja az emberi lelket a csüggedésnek sötét, borongó felhője. Az a fáradtság, amely a költő ajkára adta a jajkiáltást: Szeretnék aludni és nem bánám, ha az én álomtalan álmom az emberiség álma lenne. Az a közöny, amelyről zeng a szomorú buddhista ének: „Ha megnyertél egy egész világot, ne örülj azon, semmi az. Ha elvesztel egy egész világot, ne bánkódj azon, semmi az.” Nagyon nehéz megállapítani azt, hogy miképpen kezd jelentkezni ez a belső lelki fáradtság mibennünk. Csak egyszer érezni kezdjük, hogy ott van. Egy híres zongoraművész mondotta: Ha egy-két nap nem gyakorol, csak saját maga veszi ezt észre játékán. Ha egy hétig nem gyakorol, észreveszi a családjá, ha két hétig, megállapítják barátai, ha egy hónapig, megérzi az egész közönség. Így vagyunk a lelki kimerültséggel és fáradtsággal is. Először csak magunk érezzük, hogy valami nincs rendben ott bent a lelkünkben, aztán észreveszik a családtagjaink, majd aztán mások is érzik, hogy ingerlékenyebbek, a munkában kedvetlenebbek, minden megállapításunkban szkeptikusok és reménytelenek vagyunk. Végzetes bajt jelent ez a lelki fáradtság.

De hát van-e ennek orvossága és mi az orvossága? Ebből a történetből megkapjuk erre a kérdésre is a feleletet. Ennek a nagyon kifáradt lelkű samáriabeli asszonynak azt mondja Jézus: „Ha ismernéd az Isten ajándékát, és hogy ki az, aki ezt mondja neked: Adj innom, te kérted volna őt és adott volna neked élő vizet.” Aztán meg is mondja nyíltan az asszonynak: „Én vagyok a Messiás, aki veled beszél!” A Jézus ismerete gyógyít meg a lelki fáradtságból. Ha úgy ismerjük meg Krisztust, mint Isten ajándékát, akiben megjelent az Isten üdvözítő kegyelme, hogy levegye mirőlünk a bűnnek terhét, ha megértjük, hogy Krisztus az igazi szőlőtő és mi a szőlővesszők, és hogy aki őbenne marad, az terem sok gyümölcsöt, mert nála nélkül semmit sem cselekedhetünk, akkor Ő kigyógyít a lelki fáradtságból, akkor Ő naponként ad nekünk lelket az ő lelkéből, erőt az ő erejéből, amint meg is mondotta: „Ha énbenem maradtok és az én beszédeim bennetek maradnak, kérjétek, amit csak akartok és meglesz az néktek. Amiképpen az Atya szeretett engem, én is úgy szerettelek titeket, maradjatok meg ebben az én szeretetemben.”

A samáriabeli asszony nem ismerte Istennek ezt az ajándékát és az ő fáradtsága ezért érthetőbb és menthetőbb is. Mi azonban megismertük az Isten ajándékát, a Krisztust és éppen azért a mi felelősségünk nagyobb és menthetetlenebb, mert egyedül csak minket terhel a felelősség, ha a lelki fáradtság egészen elhatalmasodik mirajtunk. Mi tudhatjuk és megállapíthatjuk, hogy a baj igazi oka az, hogy a Jézus Krisztussal való belső összeköttetésünket elhanyagoljuk. A baj az, hogy nem kérünk tőle élő vizet.

Egyetlen nap sem szabad elhanyagolni a Krisztussal való találkozást, mert amint lelki életünk gondozásáról elfelejtkezünk, abban a pillanatban megkezdődik, és ahogy elhanyagoljuk ez irányú kötelességünket, úgy hatalmasodik el felettünk a lelki fáradtság betegsége.

Most aztán gondoljunk a történet végére. A Krisztussal való találkozás, a Krisztus megismerése, hogy megeleveníti ezt a fáradt asszonyi lelket. Boldogan megy és viszi a hírt a városba: „Jertek, lássatok egy embert, aki megmonda nekem mindent, amit cselekedtem, nem ez é a Krisztus?” Milyen lelkesen beszélhetett ez az asszony erről a találkozásról, milyen boldogan hirdethette, hogy van, aki megtudja gyógyítani a beteg szívet, hiszen azt olvassuk, hogy sokan hívének Krisztusban a samáritánusok közül annak az asszonynak beszédéből, aki bizonyosságot tett. És milyen nagy áldást jelentett Krisztus megismerése azoknak samáritánusoknak, akik elmentek Krisztushoz és azután már ők is közvetlen tapasztalatuk alapján mondhatták az asszonynak: „Nem a te beszédedért hi-

szünk immár, mert magunk hallottuk és tudjuk, hogy biztonnal ez a világ üdvözítője, a Krisztus.”

Így adta vissza Krisztus az életkedvet, az igazi életcélt ennek a fáradt lelkű asszonynak. Így adja vissza nekünk is, ha hozzáfordulunk és tőle kérünk élő vizet.

Egy kórház hívő orvosa mondotta a betegek szeszélyessége, hálátlansága, türelmetlensége miatt elkeseredett ifjú orvostársának, aki így panaszkodott: „Lehetetlen az embernek megőrizni szívében a szeretetet” – az igazi orvosnak emberfeleleti szeretettel kell megtanulni szeretni a szenvedőket. Az az isteni forrás, amelyből ezt az emberfeleleti szeretetet meríthetjük, a Krisztus isteni szíve és az a korsó, amellyel meríthetünk, a hit. Csak a hit őrzi meg számunkra a bizalmat munkánk sikerében. Dolgozunk, fáradunk egy darabig, úgynevezett nemes idealizmusból, dolgozunk önbizalomból, hogy megmutassuk, hogy milyen jó, nemes, megbecsülésre méltó emberek vagyunk, milyen szép dolgokat tudunk megvalósítani a világban, aztán, ha látjuk, hogy munkánkat nem jutalmazza a várva várt siker, elfáradunk. Miért? Nem érdemes. Hit által tanuljuk meg a legnagyobb leckét Krisztustól, hogy Isten nem a munkának sikerét kéri tőlünk számon, hanem a hűséget, amellyel munkánkat elvégezzük. A munka és a munkának hűsége a mi részünk, az áldás, a siker az Isten ajándéka. És az Isten már sokszor csodálatosan megmutatta, hogy a hűséget éppen akkor jutalmazza meg a legfelségesebb győzelemmel, amikor az emberi szemek előtt legnagyobb a sikertelenség. A Krisztusba vetett hit megtanít bízni abban, hogy aki elkezd bennünk a jó dolgot, bizonyára véghez is viszi azt, és hogy a szeretet isteni szolgálatában nem felesleges még az az italyi víz sem, amelyet egy jótévő lélek nyújt szomjúságban epedő embertársának.

Ha a hit nélkülözhetetlen az ember számára avégből, hogy teljessé tegye szeretetét, bizakodóvá munkáját, micsoda eszközökkel tudjuk munkálni és erőssé tenni szívünkben a hitet? E kérdésre azt felelhetjük, hogy a hit Krisztus által ingyen kegyelemből nyújtott ajándék, és ezt tőle kérnünk kell. „Ha ismernéd a Isten ajándékát – mondotta Jézus –, te kértél volna tőle élő vizet.” Isten megjelölte az utakat és eszközöket is, amelyek által ez ajándék megszerzésére törekedhetünk. Ezen eszközök: az imádság, Isten igéjének olvasása, hallgatása, a testté lett igének, Jézus Krisztusnak követése, a neki való engedelmeség. Lelki életünk megszegényedésének alapvető oka mindig az, hogy ez eszközök igénybevételéről megelégedünk. Az imádságnak csodálatos ereje van. Mikor imádkozunk, a hit láthatatlan karokkal kiemel életünk gondjaiból, ellentmondásaiból és mennyei bizalommal erősíti szívünket. Ha Isten színe előtt lélekben és igazságban, mint egy atyának gyermekei, találkozunk, akkor az imádságból jóakaratot, megbocsátó szeretetet nyerünk. Az ige hallgatása és olvasása pedig az élet szövevényében megmutatja az igazság ösvényét számunkra.

Herczeg Ferencnek az Ocskay brigadérosról írott darabjában van egy jelenet. A labanccá lett Ocskay csatát csata után veszít. A fővezér szemrehányást tesz neki: „Mi van veled Ocskay, a kardod nem a régi, a tehetséged nem a régi?” Lehajtott fővel felel az áruól vezér: „A tehetségem, a kardom is a régi, csak a szívem, a szívem nem a régi.”

Keresztyén testvérem! Ha úgy érzed, hogy munkádból hiányzik a régi kedv, az első siker és öröm és kutatod a baj okát, ismerd meg, hogy az igazi bajnak, kedvetlenségnek, fáradtságodnak, elégtelenségnek igazában abban van a forrása, hogy a szíved, a szíved nem a régi. Vedd észre, hogy Krisztus szomorú szemmel néz reád, valahogy úgy, mint ahogy az őt háromszor megtagadó Péterre tekintett és azt mondja neked is, amit neki mondott: „Add nekem a te szívedet. Add vissza neki, egyedül neki a te szívedet és meglátod más lesz minden, meggyógyulsz a te nagy betegségedből, abból a betegségből, amelyet csak ő tud meggyógyítani, meggyógyulsz a lelki fáradtságból.”

A Genezáret partján

Hitet kaptunk, hogy prédikáljunk

Mi Istentől hitet kaptunk ahhoz, hogy prédikáljunk, és egyben egy jól meghatározott feladat elvégzésére küldött ki minket. Az üzenet összeállítását nem bízta reánk, azt ő maga adja nekünk. Emellett nem valami általánosságokat tartalmazó feladattal bízott meg, amely ilyenformán hangoznék: „Prédikáljátok azt, ami a szívetekből jön, vagy ami éppen eszetekbe jut; tartsatok lépést az idővel; mondjátok azt az embereknek, amit ők szívesen hallanának, s így boldogok lesznek!” Valójában ilyet sehol sem olvasunk a Szentírásban. Ott világosan megfogalmazott dolgok állanak. Az Isten üzenete nem gyurmagolyóbis, amit kedvünk szerint formálhatunk, és nem is olyan vászondarab, amit az évszak divatja szerint szabdalhatunk. A ti nagy gondolkodóitok szemmel láthatólag úgy kezelik az Írást, mint egy betűkészletet, amellyel úgy játszodozhatnak, ahogy akarnak, vagy úgy kezelik, mint egy varázsüveget, amiből az ateizmustól kezdve a spiritualizmusig azt önhetnek ki, amit éppen akarnak. Én túl régi vágású vagyok ahhoz, hogy ez előtt a szemlélet előtt térdeket hajtsak és imádjam azt. Számomra a Biblia valami egészen határozott dolgot mond, nem olyasmit, ami tele van tűzdelve ilyen szavakkal: „ha” és „de”, „talán” és „esetleg”, ami mindent annyira sejtelmessé tenne, hogy a végén semmi bizonyosat nem tudnánk kihámozni belőle. Számomra a Szentírás csatlakozhatatlan dolgokat jelent ki, amelyeket hittel el kell fogadnunk, amelyek tagadása végső soron halálos tévedést jelentene, és ugyanakkor egyet jelentene azzal, hogy ezek a kijelentések az Atyától származó hazugságoknak tűnnének.

Ennélfogva, ha mi hisszük azt, hogy van olyasmi, ami azonos az igazsággal, és hogy van olyasmi, ami azonos a hazugsággal, és hogy a Biblia egyedül a színtiszta igazságot tartalmazza, és hogy az evangélium csak ilyen bizonyosságokból áll, amelyeket az embereknek hittel el kell fogadniuk – akkor nekünk illik határozottaknak lennünk arra vonatkozólag, amit tanítunk, és ahogy ezt az igazságot sorsdöntő módon tanítjuk. Nekünk olyan emberekkel van dolgunk, akik szolgálatunkon keresztül vagy életre vagy halálra jutnak, vagy üdvözlnek, vagy elkárhoznak. Egy azonban biztos, tévtanításokkal nem lehet őket üdvösségre vezetni! Nekünk Istennel van dolgunk, akinek mi a szolgálai vagyunk, és aki azáltal, hogy mi valótlanosságokat tanítunk róla, nem fog dicsőíttetni, hasonlóképpen semmiféle jutalomban nem részesít, inkább azt mondja: „Ejnye, te kegyes és hűséges szolga, olyan ügyesen eltorzítottad az evangéliumot, ahogy ez egyetlen előtted élt embernek sem sikerült.”

Mi azonban egy megtisztelő tisztségben vagyunk, akiknek az ószövetségi Mikeás lelkére van szükségünk, aki ezt mondta? „Él az Úr, az én Istenem, aki előtt állok, hogy amit az Úr mond nekem, csak azt fogom szólani!” Sem többre, sem kevesebbre nem hivatunk, minthogy Isten ígését úgy szóljuk, hogy Isten gyermekei belőle bizonyosságot nyerjenek afelől, hogy mi hiszünk Istenben, és a mi benne való bizodalunkat semmi meg nem rendítheti – és erről ők még külön elgondolkozhatnak.

C. H. Spurgeon (1834–1892)
Fordította Jenci Tamás

Alkalmi prédikációk

Keresztelési prédikáció

András Péter
Várkudu

A tanítvány

Alapige: Máté 28,18–20

Isten megajándékozott gyermekeiként állhattok meg az ajándékozó Úr színe előtt. Mindenekelőtt ennek a felismerése kell hálássá tegyen benneteket ebben az órában.

Karotokban tartjátok Isten *ajándékát*, Krisztus *tulajdonát*. Ennek az ajándéknak és tulajdonnak neve van. Ezt a parányi életet, nem csak úgy hívják, amint azt a keresztlevélben megneveztétek. Van egy másik megnevezése is. Ez a Bibliába van beírva. Szép a hangzása, úgy szól, hogy: *jutalom*. Nézzük csak, hogyan is van ez megírva a Zsoltárok könyvében: „... az anyaméh gyümölcse: *jutalom*.” (127,3b)

Az, „akinek adatott minden hatalom mennyen és földön” (18b v.) azt akarja, hogy ez a kisbaba és minden kisgyermek ne csak a szülők ajándéka és jutalma maradjon, hanem az *Ő tulajdona* és *tanítványa* legyen. Krisztus tulajdonává a keresztség által lesz, tanítványává pedig az ige által.

A keresztség vize arról beszél, hogy Krisztus az *Ő* vérével mosott tisztára és jegyzett el Magának, mint vérén szerzett tulajdonát, amit a Heidelbergi Kátéból úgy tanultunk, hogy „az én hűséges Uramnak és Megváltómnak, a Jézus Krisztusnak *tulajdona* vagyok, aki az *ő* drága vérével minden bűnömért tökéletesen eleget tett...” (1. k.)

Tanítvánnyá pedig akkor lesz, ha ti szülők, keresztszülők, nagyszülők nem fogjátok cserben hagyni. Mit értsünk ezalatt? Gyökössy Endre pasztorálszichológus, lelkipásztor szerint nem az a szülő hagyja cserben gyermekét, aki nem tud megvásárolni, megadni neki mindent, hanem az a szülő, aki nem él a gyermek elé egészséges életpéldát. Tanítvánnyá a ti kezetekben kell hogy felcseperedjen. Fogadalmatokhoz híven, nem csak nevelitek, hanem neveltetitek. Arra is oda kell tehát figyelnetek, hogy kik által neveltetitek!

Vállalni kell ezt a jutalmat, azzal együtt, amire kötelez. Méghozzá felelősséggel, mert ezentúl már nem csak úgy néztek rá, mint a saját gyermeketekre, hanem úgy is, mint az Isten tulajdonára. Ezzel el kell számolnunk egy napon *Ő*neki. Az, hogy ez a gyermek kivé és mivé lesz, azt nem csak tőle kéri számon Isten, hanem tőlem lelkipásztortól, tőled szülőltől, keresztszülőltől, tőlünk gyülekezettől.

Ezek után érezzük, hogy Isten ezzel az ajándékkal együtt nem kis terhet helyezett a vállainkra. Azonban olvassuk tovább bátran az ígét. *Ő* nem csak feladatokat ad, parancsokat osztogat és számon kér, hanem erőt és biztatást nyújt. Nem hagy magunkra feladatainkkal. Efelől egyértelműen biztosít: „és ímé, én titeletek vagyok, minden napon a világ végezetéig”. Teszi azt azért, hogy tanításunk hiányosságait pótolja, élete példájával minket is megnyerjen magának, bizonyágtételünket megerősítse.

Boldog az, aki nem csak szüleitől kap nevet, hanem úgy nevelik és neveltetik, hogy Krisztus tulajdonaként elnyeri a *tanítvány* címet. Ámen.

Ifjúsági bibliára

Sándor Endre

Vámosújfalú, Magyarország

Az Úrtól jön a szabadulás!

Alapige: Jónás 2,9–3,2

A boldogság alapja az, ha az embernek rendezett viszonya van Istennel. A kisgyerekek sokszor játsszák, hogy elszaladnak az édesanyjuktól, és amikor az utánuk megy, nagyot kacagnak. Jónás is olyan, mint egy nagy gyerek, elszalad az Úristen elől. Amikor Isten sok-sok nyomorúság után utoléri, akkor rádöbben, hogy a bálványokkal a pusztulás felé rohan, de ha az Élő Istenben bízik, meg tud menekülni. Az egész életében ez a csalóka játék mutatkozik meg. Isten nem engedi, hogy elveszen, és Jónás a saját életén tapasztalja, hogy nem tud más megszabadítani, mert Istennél van a szabadulás. „Mert nálad lehetetlen, tudom, semmi nincsen.”

Isten parancsol a halnak, hogy vesse Jónást a szárazra, és a hal engedelmeskedik. Ha a hal késlekedett volna, Jónás odavész. Meg kellett látnia, hogy az Istennek való engedelmeség egyenlő az élettél. Rádöbben, hogy a tenger, a hal, és minden enged az Istennek, egyedül ő volt engedetlen, nem ment el oda, ahova Isten küldte és így a niniveiek számára nem érkezik megmentő, nincs számukra reménység. Jézus átvette ezt a gondolatot, amikor arról beszélt, hogy ahogy Jónás három napig volt a hal gyomrában, úgy ő is három napig a halálban lesz, de feltámad és vele támad új reménység!

Ahogy Jónás tudta, a hal gyomrában is tudta, hogy az Úrtól jön a szabadítás, mi se felejtjük el, hogy „nincsen üdvösség senki másban, mert nem is adatott az embereknek az ég alatt más név, amely által üdvözülhetnek”! (ApCsel 4,12) Több tehát az üdvösség, mint az engedelmeség, több, mint a bizalom. Az üdvösség a feltámadásban van: „Krisztus meghalt a mi bűneinkért az írások szerint... – Eltemettetett, és – ugyancsak az írások szerint – feltámadott a harmadik napon.” (1Kor 15,3–4) Jó hinni és átélni, hogy Isten által van szabadulás. Neki engedelmeskedni maga az élet. Ámos próféta ezt így fogalmazza meg: „Ordít az oroszlán: ki ne rettegne? Az én Uram, az Úr szól: ki ne prófétálna?” (Ám 3,8) Nem lehet mást tenni: Isten elhívott emberének engedelmeskednie kell.

Az Úr másodszor is szól Jónáshoz, és a szó ugyanaz, mint először volt. Jónás bizonyára elgondolkozott azon, hogy mennyi bajtól kímélhette volna meg magát, ha először engedelmeskedett volna. Most már tudja, hogy mennie kell. Istennek lehetősége lett volna arra, hogy mást küldjön. De neki úgy volt kedves, hogy a fájdalom és a kegyelem eszközével alkalmas szolgává nevelje ezt az embert. Isten nem hagyta pusztulni az engedetlen szolgát, törődött vele, vezette. Jónáshoz kétszer szólt az Úr. De vajon hányszor szólt már neked és nekem?

Jónásnak Ninivébe kellett mennie. Ninive az asszír birodalom fővárosa volt. Krisztus előtt 879-ből találtak egy feliratot Ninive külvárosában, amiből kiderül, hogy csupán a külvárosnak 600 000 lakosa volt. Ebben a városban a nép rettenetes elnyomásban élt. Isten tudja, hogy a népet gyógyítani csak a prédikáció által, az igehirdetés által lehet, ami képes az embert megváltoztatni.

Nagy kegyelem, hogy Isten szól hozzánk újra és újra, hogy legyünk képesek akarata szerint élni és menni oda, ahova küld, és hirdetni, amit ránk bízott. Gyülekezetnek és

igehirdetőnek együtt kell könyörögni azért, hogy Isten adja az Ő Igéjét, hogy gyógyulást hozzon a világra. Ha az Úr küld, mennünk kell, hogy megnyerjünk másokat! Ha engedetlenek vagyunk, elmulasztjuk a lehetőséget, hogy meghirdessük másoknak az üdvösséget és így a halált hozhatjuk rájuk. Áldjuk Őt, hogy újra és újra szól, fel akar használni, kegyelméből nem tett félre. Adja Isten, hogy el merjünk indulni az Ő nevében! Ámen.

Mindenség Istene! Köszönjük végtelen kegyelmedet, hogy nem szűnsz meg bennünket biztatni, bátorítani. Sötétségben élő tömegek várnak arra, hogy eljusson hozzájuk a szabadítás evangéliuma. Urunk, küldj el minket, hadd mondjuk el, hogy Te élsz és éltetni akarod az embereket! Köszönjük irgalmadat, hogy megbocsátasz a bűnbánónak. Köszönjük, hogy több benned a szeretet, mint az igazságosság, hiszen igazságos ítéleted szerint mind kárhozatot érdemelnénk. Köszönjük, hogy Lelked erejével vezetsz minket, és annyi engedetlenségünk ellenére még mindig tart a kegyelmed! Ámen.

Esketési prédikáció

Orbán Attila

Déscichegy

A legfontosabb hozomány: a szeretet

Alapige: 1Korintus 13,1

Kedves ifjú pár! A házasság Isten egyik legdrágább ajándéka. Csak sajnálni lehet azt, akinek nincs része benne. Isten férfiúvá és asszonnyá teremtette az embert. Tehát eleve az volt a célja, hogy házasságban éljünk. Magában senki sem egész ember, férjként és felesékként csiszolódnak azzá!

Azt már tudjátok, ha kirándulni készültök, először összegyűjtitek a szükséges és legfontosabbnak gondolt dolgokat, amelyekre az út során szükségetek lesz. Előszeditek a hátizsákot és elkezditek pakolni azt, ami eszetekbe jut, amiről tudjátok, hogy a kirándulás idején nélkülözhetetlen. A kirándulás lehet egy hét, két hét vagy esetleg egy hónap. Minél hosszabb időre mentek, annál több élelmet, ruhát kell pakoljatok. De az sem mindegy, hogy kivel és hova mész. Ugyanúgy készülnie kell annak is, aki házasságra akar lépni. Kell tudnia, hogy mit visz magával és kivel indul.

Mikor eldöntöttétek, hogy együtt indultok el a házaselet – általában még ismeretlen – útjára, gondoltatok-e arra, hogy szedjétek össze mindazt, amire szükségetek lesz? Mennyi időt szenteltetek a készülésre, a lelki értékeitek felmérésére? Mit visztek magatokkal? Nem felejtettetek-e el valamit? Megbeszéltétek-e már, hogy hova szeretnétek eljutni? Imádkoztatok-e Isten segítségéért?

Nézzük meg, mint mond a felolvasott Ige: „Ha embereknek vagy angyaloknak nyelven szólok is, *szeretet* pedig nincsen én bennem, olyanná lettem, mint a zengő érc vagy pengő cimbalom.”

Biztosan sokat beszélgettetek egymással és sok szép ígéretet tettetek egymásnak. A legszebb szavakkal hódítottátok meg egymást. Talán elmondhatja a menyasszony, hogy „angyali szó volt, amikor megkérte a kezem”, a vőlegény is elmondhatja, hogy „angyali” volt mikor „igen”-t mondott. Ezek voltak az első, döntő élmények. A beszédnél van nagyobb dolog is. Az emberi ajak akkor mond legtöbbit, amikor néma. Isten azért szól

hozzánk hallható szóval, azért beszél a „hallgatás nyelvén”, mert emberfelettien sok a mondanivalója – mondja Ravasz László. Tehát nem minden a beszéd, a szó. Nyelvünkkel csak parányi részét tudjuk elmondani annak, ami *bennünk* van. Van egy „nyelv”, amit így nevezhetünk: a szeretet-szolgálat nyelve. A házáséletben nagy szükségetek lesz erre. Isten erre a nyelvre is megtanít minket az ő igéje által.

A felolvasott ige közepén és a házassági eskü szövegének központi helyén ott áll a „*szeretet*” szó. Ez a legfontosabb útravaló, ami ott kell hogy legyen mindkettőtök szívében. A házasság útján csak úgy érdemes elindulni, ha szeretitek egymást. Hiába tudtok szépen beszélni most, külső érzések hatására. Ha a *szeretet* nincsen bennetek, nincs ami összekössön titeket. Ti együtt indultok el, nem csak a házasság útján, hanem az örök élet útján is.

A Biblia kétfajta szeretetről beszél: az eroszról és az agapéről, azaz az önző és az önzetlen szeretetről. Az önző szeretetben több az erotika: a testi vonzalom, amely mindig csak kapni akar. Az agapé, az önzetlen szeretet, adni akar, szeretné boldoggá tenni a másikat. Az első a test, a külső ember szeretete, a másik a lélek, a belső ember szeretete. A házasságban a szeretet mindkét formája jelen kell hogy legyen. A valóság az, hogy minden párkapcsolat az önző szerelemmel kezdődik. Szeretem, mert kedves a hangja, mert szép a szeme, a haja, mert vonzó a teste, mert egyszerűen tetszik nekem! Ez az ismerkedés kezdetén elég, de nem biztos alapja a jó házasságnak.

A hallott ige, az agapé szó alatt az önzetlen szeretetről beszél.

Mi lesz, ha nem lesz bennetek agapé (szeretet)? Olyan lesz a házáséletek, mint a „zengő érc vagy pengő cimbalom”, azaz hideg és zajos. Sajnos rengeteg ilyen házásélet van! A lélek önzetlen szeretete: adni, szeretni akar. Nem csak várja, hogy a másik szeresse, hanem ő előre szeret.

Kedves vőlegény és menyasszony, átgondoltátok-e, hogy miért léptek házasságra? Azért-e, hogy legyen aki szeressen titeket, vagy azért, hogy legyen akit szeresettek? Ha a másodikra gondoltok és azt fogjátok tenni, boldogok lesztek!

Gondolom megértettétek mit mond az ige. Megtudtátok, hogy a bennetek levő szerelem és szeretet hosszútávúvá, kegyessé, békeszeretővé, ékesé, önfeláldozóvá, igazságossá kell formáljon titeket, Isten segítsége által. Ha azt akarjátok, hogy szép házáséletek legyen, e tulajdonságok ott kell hogy legyenek szeretet által a ti szívetekben.

A házasság nem csak egy kirándulás, nem csak egy rövid ideig tartó együttlét, hanem halálig tart, e földi életek végéig. Ezért nagyon fontos, hogyan indultok el ezen az úton.

Útravalóul legyen ott előttetek ez az Ige és jusson eszetekbe mindig, hogy szeretet ($\forall(\forall B0)$) nélkül az élet „zengő érc vagy pengő cimbalom”. Úgy szeressétek egymást, hogy semmi és senki el ne szakasszon titeket egymástól és Isten szerelmétől, „mely legyen a mi Urunk Jézus Krisztusban” (Róm 8,3b).

Kérjétek Istent, hogy hallgassa meg imádságaitokat és mutasson nektek mindig utat Jézus Krisztus által. Ámen.

Temetési prédikációk

Varga Károly
Koltó-Katalin

Ideje van a megőrzésnek

Alapige: Prédikátor könyve 3,1a, 6b

F. W. Boreham ausztráliai skót lelkipásztor, *Történelemformáló nagy Igék* című munkájában több tucat kiváló személyiség (író, költő, tudós, államférfi) s Krisztus egyszerű szolgáinak életén keresztül mutatja be, hogyan lesz egy-egy Biblia-vers sorsot, megtartást formáló erővé.

Néhai idős Sebők Mihály koporsója mellett Isten iránti hálával és tiszta lelkiismerettel mondhatjuk el: a Prédikátor könyvének idézett verse vezérigévé és hitvallássá lett életében. Sajátos módon, az orosz fogság embertelen körülményei érlelték meg benne a felismerést: az Istentől rendelt időben és helyzetben őrizni kell mindent, ami érték. Elmondása szerint a légerek világában, ahol csak egy számot jelentett az emberi élet, ragadta meg őt ez a gondolat. Lehet épp egy sárguló fénykép, vagy egy ronggyá olvasott imakönyv által.

Ezek után próbáljuk néhány példán keresztül felvillantani életének nem csak értékörző, de értékteremtő mozzanatait.

Csonttá aszottan, de lélekben megerősödve érkezett haza, az „új világ” hajnalán. Szelíd, ám határozott szóval vonta kérdőre a Teleki-kúria homlokzatán tüsténkedő címerrombolót. Bár újra fogolytáborral fenyegették, ő szólt, mert tudta „ideje van a szólásnak”. Ha elhallgatnánk, a „kövek fognak kiáltani” (Lk 19,40).

A 60-as évek elejétől hangyaszorgalommal kezdte összegyűjteni a Teleki család Koltón még meglévő tárgyi emlékeit. Emlékszóbat álmodott a két Sándornak, Telekinek s Petőfinek. Érezte, talán így megmenthető lesz maga a kúria is. Petőfi, Jókai, Liszt Ferenc egykori szálláshelye nem jut Erdély sok más udvarházának szomorú sorsára. Álmodott, mert tudta „gyönyörűséges lesz a te álmod” (Péld 3,24).

Betongyűrűbe foglaltatta az elrepedt kőasztalt, hisz mégiscsak azon született a magyar szerelmi líra gyöngyszeme, a *Szeptember végén*. Teleki is annyira becsben tartotta ezt a szerény kőlapot, hogy ősszel mindig fedél alá vitette. Mi se adjuk tehát az enyészetnek a követ – mondotta –, mert „beszélni” hivatott.

Kezelésbe vette az odvasodó somfát, mely alatt Petőfi is szívesen elidőzött, miközben várta a költői ihletet. Talán még Rákóczi kurucok hozták Sárospatakról a csemetét – tartja a hagyomány. Nem csoda hát, hogy az elmúlás szele e híres fát is megérintette. De „kezelője” bízott benne, hogy aki a „megrepedt nádat nem töri el”, tovább élheti a nagy idők, történelmi idők néma tanúját.

A szélrózsa minden irányába szétszóratott Teleki utódoknak titkos csatornákon küldözte a szívósan újralombosodó somfa hajtásait, ezzel is jelezve „Él nemzet e hazán”. Cserébe szívesen elfogadott mindent, ami megőrzésre érdemes, ami az emlékszóbat gazdagíthatta.

Egyszóval bibliás hittel és a Kányádi Sándortól tanult következetességgel vallotta: „Be kell hordanunk, hajtánunk mindent... / Semmi sem fölösleges”!

Mi adott erőt még 80 év felett is ehhez a kitartó munkához? A válaszadásban az ő személyes bizonyágtétele siet segítségünkre. Értékörző vállalásaiban vallotta: „Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet” (Péld 4,23)

és „Ama nemes harcot megharcoltam ... a hitet megtartottam”, ha tetszik megőriztem. (2Tim 4,7)

Az ilyen életvitelre pedig a Megváltó viszontválasza ez: „Jól vagyon jó és hű szolgám” (Mt 25,21) ..., „aki hisz én bennem, ha meghal is, él” (Jn 11,25). Ámen.

(Elhangzott id. Sebők Mihály, a koltói Petőfi–Teleki Múzeum alapítójának koporsója mellett.)

Lengyel István

Magyarfenes

Igen szép ékes korona a vénség

Alapige: Példabeszédek 16,31

Fájdalomtól megtört szívű gyászolók, keresztyén testvéreim! Az Úr – bár szomorú ez az alkalom – újból összegyűjtött bennünket erre a temetési istentiszteletre. Szomorúak vagyunk, mert ilyenkor a halál közelségét érezzük, a kétségek félelmet keltenek, szorongunk, gyötör a bánat. Mit tehetünk ilyenkor? Csakis azt, hogy ráfigyelünk arra, amit Isten üzen számunkra, ezen a mai temetési istentiszteleten. Figyelünk arra, amivel a Mindenható vigasztal minket.

„*Igen szép ékes korona a vénség*”, mondja a felolvasott Ige. De mit is mondunk, lehet szép a vénség, s lehet az öregség ékes korona, amikor mi tudjuk, hogy az öregség annyi nehézséggel, betegséggel, szenvedéssel, gyengeséggel, elesettséggel jár? A mi értelmünk mást mond, a mi emberi bölcsességünk mást parancsol. Mi azt tudjuk, hogy nem jó öregnek lenni. Bár érdekes, hogy a kisgyermekesek mindig így fogadkoznak: majd ha megnövök, ezt meg azt teszem... A kicsik mindig nagyok szeretnének lenni, hogy végre nekik is szavahihetőségük legyen, felnőttként kezeljék őket. Aztán eljön a felnőttkor, amikor az ember már túl van a megtapasztalások korszakán és elér egy bizonyos bölcsességet, akkor már visszakíváncsozik, s így sóhajt: bárcsak gyermek lehetnék, gyermek lehetnék újra, hogy érezzem a szülők védelmét, óvó, simogató szeretetét. De az élet visszafordíthatatlan, s mi az idővel megyünk *előre*. Múlnak az évek, mindaddig, amíg eljutunk az öregkorig, a vénségig.

Az új fordítású Biblia szerint így hangzik a felolvasott Ige: „*Ékes korona az ősz haj*”. Az ősz haj is tulajdonképpen az előrehaladott kor, a vénség jele, s erről mondja, hogy az *korona*. Valóban korona lehet az ősz haj, dicsőséget jelent a becsületben és egyenességben megőszült fej. Elhunyt Juliska testvérünknek igen bőven kimérte Isten az éveket, az ő élete számára bizony ékes korona volt a vénség. Tudjuk, hogy Isten nem érdemeink szerint méri ajándékait, az éveket. Mert bizonyára ismerős az, amit a zsoltáros mond: „A mi esztendeinknek napjai hetven esztendő, vagy ha feljebb nyolcvan esztendő...” Juliska néninek bőségesen kimérte az Úr az életét, hiszen már 95. esztendejét eltöltötte. Annak ellenére, hogy sok volt az életében a bánat, sok volt a szenvedés, az alig 28 esztendő korbán özvegyen maradt asszonyt szinte elvitte a tífusz. De az Úr megőrizte és egészséget adott neki, hogy visszatérhessen és nevelhesse három árva fiacskáját. Az Úr Isten először próbára tette, hogy azután az ő hűsége miatt dicsőségé tegye az övéi között. Megáldotta hosszú élettel!

Azután azt mondja az Ige, hogy a vénség: „*az igazságnak útában találtatik*”. Csakis úgy és csakis akkor dicső korona a vénség, ha azt igazsággal, becsülettel, szeretettel tudjuk megélni. Elhunyt Juliska testvérünk élete erről tanúskodik: a szűk hat esztendei házasság, melynek egy tüdőgyulladás vetett véget, amely elragadta a férjét, a családapát mellőle. Majd jött a 68 évig tartó özvegység, amelyben először felnevelte a három árván maradt fiát (a legkisebbik édesapja halálakor csupán háromhónapos volt). Juliska néni vállalta a megpróbáltatást, amit Isten neki szánt, és fáradozott, elment szolgálni, a nagyszülőkre bízva gyermekeit, hogy előteremtse számukra a megélhetést. Ezzel telt el az élete: a hosszú özvegységgel, a fáradozással, a munkával, azzal, hogy becsülettel felnevelte 3 fiát, majd később a népes családért küzdött, a 10 unokáért, megérte a 9 dédunoka megszületését, a 10. érkezéséről már nem tudott.

Ez egy özvegyasszony élete, szinte egy egész történelem, ennek a már lassan múltó – két véres háborútól megszagattott – 20. századnak egy csendes élete, amely haladt előre, végezvén az Úr akaratát azon a helyen, ahová őt a mennyei Atyja állította.

„*Igen szép ékes korona a vénség, az igazságnak útában találtatik.*” Az igazságot keressük? Itt e földön e körülmények között a „valódi” igazságot hiába keressük (a földi igazság részleges), az igazság csakis az Istennél van. Az első zsoltár így ír azokról, akik igazak és az igazság útján járnak: „...olyan lesz, mint a folyóvizek mellé ültetett fa, amely idejekorán megadja gyümölcsét, és levele nem hervad el; és minden munkájában jó szerencsés lesz... Mert tudja az Úr az az igazak útját...”

Előzőleg azt mondtam, hogy valóban koronát jelenthet az ősz haj, a vénség, ha az igazság útjában telik el az életünk. Reméljük, hogy Juliska testvérünk hosszú életében megismerte Azt, aki magáról azt mondja: én vagyok az út, az igazság, és az élet – a Megváltó Krisztust, hogy hozzá érkezvén megkapja az örökkévalóságban a dicsőség hervadhatatlan koronáját. Ámen.